

Jonas Gediminas Siaurukas

**MES VISKĄ APIE
JUS ŽINOME**

ĮVADAS Į TAUTINĘ POLITIKĄ

LEIDYKLA
SPAUSTUVĖ

Utena, 2020

Leidinio bibliografinė informacija pateikiama
Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos
Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (NBDB).

ISBN 978-609-455-517-6

© Jonas Gediminas Siaurukas, 2020

*Kur lygūs laukai snaudžia tamsūs miškai,
lietuviai barzdočiai dūmoja...*

.....

Kaip kovojo už laisvę mūsų tėvai ir seneliai? Plati, išsamiai „lietuviškai nudažyta“ (pagal J. Aistį) Lietuvos laisvės atgavimo ir lietuviybės gynimo istorija dar neparašyta, išskyrus gal „Šapokos“ (tai kolektyvinis darbas) metmenis. Ne veltui sovietų laikais kgbistai ne vieno žmogaus yra klausę: ar turite Šapokos istoriją?

Šis mano „lūdas“ – ne istorija, aš tik seku J. Aisčio, A. Smetonos ir daugelio kitų lietuvių pėdomis ir agituojau už tai, kad istorija būtų ne tik objektyvi, mokslinė, bet ir išaiškinta lietuviybės interesų gynimo tikslu; net ir neigiami praėities dalykai, supratęs jų priežastis, naudingi ateičiai, kaip kad patalogoanatominiai tyrimai gydant ligas. Tuo labiau naudingi teigiami dalykai, dažnai nutylimi arba iškraipomi lietuviybės nedraugų.

Istorijos žinovas man sakė, kad vieną geriausių istorijų masiniam vartojimui yra parašęs Lenkijos lietuvis Bronius Makauskas. Joje yra įdomių, mažai žinomų dalykų. Pavyzdžiui, kad lenkai privertė lietuvius pasirašyti Liublino uniją grasindami karu. Ir lietuvių ponai pasidavė. Kitas pateikiamas faktas – vokiečių okupantai Pirmojo pasaulinio karo metu Lietuvoje įkūrė apie tūkstantį pradinių mokyklų. Nustebino tik B. Makausko teiginys, kad „paspirti į šoną demokratiniai krašto valdymo principai tą nelemtą naktį (paskutinio Vyriausybės posėdžio, okupuojant šalį sovietų kariuomenei, metu – mano pastaba) atskleidė tiesą, kad „karalius yra nuogas“. O „karalius“ tada buvo A. Smetona...

Kartais tarpukario Lietuvai priekaištaujama, kad ji buvo „per griežta“ nusikaltėliams ir išdavikams. Bet juk neįmano-

ma buvo būti „demokratišku“ tarp Hitlerio, Stalino ir lietuvių-
bės smaugėjo Pilsudskio. Gal kaip tik priešingai, „nedemo-
kratiškumo“ tada stigo?

Kažin ar teisingi teiginiai, kad A. Smetona buvo ne-
ryžtingas. Bepigu dabar kritikuoti. A. Smetonos veikla tuo
kritiniu metu atitiko padėtį, agresoriaus akivaizdoje buvome
palikti vieni, be didžiųjų pagalbos. Ir nederėjo to nutylėti.
Priekaištus reikėjo pateikti krikdemams, valstiečiams liaudi-
ninkams ir kitiems „demokratams“.

„Demokratinės“ Čekijos ir tokių pat kaip Lietuva „ne-
demokratinų“ Estijos ir Latvijos prezidentai neatlaikė gra-
sinimų, „pasirašė“, kad grobikų kariuomenės įeitų į jų
valstybes. Mūsų „Tautos Vadas“ suprato, kad iš Lietuvos ne-
priklausomybės buvo likusi tik regimybė (gražinus sovietams
Vilnių, jie, įvedę savo kariuomenę, faktiškai jį kontroliavo),
jis ruošėsi galimam tolimesniam užpuolimui, buvo parengti
atitinkami planai. Jis praplėtė Vyriausybės sudėtį, siekdamas
sutelkti platesnį pasipriešinimo agresoriui frontą, sunkią va-
landą siūlė priešintis ir net bandė tą bent simbolinį pasiprie-
šinimą suorganizuoti, tik bailiai Vyriausybėje su tuo nesuti-
ko. Kariuomenės vyriausi vadai buvo nepasirengę, neįvykdę
iš anksto numatytų tam atvejui planų, net įsakinėjo nesiprie-
šinti. Nesipriešino tada okupacijai ir nepalaikė Prezidento ir
šauliai, kurie anksčiau jį ant rankų nešiojo.

Ne, ne uniforma, ne sutana, ne mantija daro žmogų...
(skaitykite J. Baltušio memuarus. Bibliotekos, neišmeskite
senų knygų!).

Gaila, kad istorikai neaprašo išsamiau kariuomenės
vadų rolės tuo metu (gal ir kiti panašius vaidmenis tada vai-
dino)... Kartą brežneviniais laikais pavėžinau žmogų. Pasi-
sveikindamas jis prisistatė: Vitkauskas, bet ne tas, kurs Lietu-
vą pardavė...

Žavi A. Smetonos ištikimų kadry kilnumas. Prezidentas negalėjo paminti savo paties sukurtos Konstitucijos. Nesutiko su sovietrusių reikalavimu areštuoti savo saugumo pareigūnus, tą padarė kiti, bet tai jų neišgelbėjo. Patarlė „kasdamas duobę kitiems, pats įkrisi“ išsipildė. Kai jis siūlė K. Skučui bėgti, tas atsakė, kad nebėgs, nes gali nukentėti kiti. Nepadėjo nei sau, nei kitiems, rytų „timūriečiai“ vis tiek siautėjo.

Puikiai išsilavinęs, užsienio spaudą sekantis A. Smetona suvokė, kokia sudėtinga buvo tarptautinė padėtis. Sovietai ir Hitlerio Vokietija faktiškai buvo tapę sąjungininkais. „Demokratiniai Vakarai“ nenorėjo su sovietais pyktis, nes numatė, kad jie gali tapti jų sąjungininkais.

Tada nelengva buvo prognozuoti ateitį. Tą sugebėjo tik K. Pakštas, jau seniai siūlęs tokiam įvykių scenarijui ruoštis ir lietuvių tautai išsikelti į „Dausuvą“; ir tokie žmonės, kaip P. Pakarklis, matyt, jau seniai nusprendęs, kad nori nenori teks tarnauti sovietams ar kad geriau tarnauti sovietams negu naciams. Sovietų pasiuntinybė ir grioviais šliaužioję vaupšasovai padarė savo darbą. Kiti, panašūs kaip V. Krėvė, tiesiog savo noru užėmė kolaborantų pareigas (mat, sovietų pareigūnai to „prašė“, „kalbėjosi“). Atsitokėjo, bet per vėlai...

Lietuviams tada reikėjo būti labai vieningiems. Bet mes tokie nebuvom nei tada, nei po to. A. Smetona, be abejo, saugumas Lietuvoje tada dirbo gerai, žinojo, kad net krikščionys demokratai, partija, kurioje buvo patriotų, nelojalūs jam. Bendradarbiai net siūlė bausti vieną iš jų politikos organizatorių E. Turauską, bet „diktatorius“ atsakė, kad nėra pagrindo, nes pastarasis nenusižengė nei vienam įstatymui... Apie tai savo prisiminimuose, apie Lietuvos nepriklausomybės žlugimą pasididžiuodamas rašė pats E. Turauskas. Ir prieš tokį vadovą tie žmogeliai rezgė pinkles...

A. Smetona nepajėgė įsivaizduoti, kad iš neapykantos ir pavydo jam ar dėl abejotinos karjeros lietuviai gali išduoti lietuvių.

A. Smetona peikiamas ir už tai, kad neskelbė protestų (jis buvo veiklos žmogus, ne rėksnys, kaip fiureris, ne plepys, kaip perestrojkos sekretorius), nesuformavo egzilinės Vyriausybės. Bet iš ko ir kur? Aiškėjo, kad net tolimoji Amerika, saugi nuo visų, priims A. Smetoną tik su sąlyga, kad jis nevykdys joje jokios politinės veiklos. Jam reikėjo tada elgtis taip, kad kuo mažiau pakenktų nelaimingiems tautiečiams, kad jo paties kokia nors šalis neišduotų sovietams, kurie būtų privertę jį tapti išdaviku. Beje, atsarginis diplomatijos šefas buvo paskirtas. Neerzinant azijinio tirono buvo parodyta jam „špyga kišenėje“.

Kita dėmesio verta Alfonso Eidinto, mūsų diplomato ir istoriko, knyga: „Antanas Smetona ir jo aplinka“ (V., 2012 m.). Joje daug dokumentuotos medžiagos, taiklių pastebėjimų apie tą laikmetį, A. Smetoną, jo bendradarbius, aplinką. Tik, deja, lietuviškų spalvų ir joje šiek tiek pristiogo. Pavyzdžiui, lietuvių studentų kova (gal ir ne visada labai graži, kaip kad „murzinant“ nelietuviškas iškabas Kaune) už lietuvių vertinama panašiai, kaip darbas, kurį darė „nacionalistiškai nusiteikę moksleiviai ir pirmosios fašistinės grupelės“ (287 psl.). Tikriausiai tai tik reveransas kosmopolitams, nes prieš tai cituojamas A. Greimas, logiškai mąstantis žmogus (221 psl.), kad A. Smetona ne kūrė fašizmą, bet išgelbėjo Lietuvą nuo fašizmo. A. Smetona dar 1940 metų pavasarį, nacių triumfo metu, drąsiai prognozavo, kad A. Hitleris pralaimės karą! Smetoninės Lietuvos santykiai su „mažumomis“ irgi rodo, kad lietuvių nėra nacistinis fašizmas.

Gerbiame vieną iš dabartinių prezidentų, kandūs žurnalistai rašo, kad jis buvo priregistravęs Šiauliuose „savo šle-

petes“, kad užsitikrintų amerikonišką pensiją (nematau tame nieko blogo, iš ko reikėtų gyvent, jeigu neišrinksi?).

O A. Smetonai rūpėjo jo ir jo šeimos gyvybė ir galimybė neišduoti savo tautos, jis net pinigų daug nepasiėmė (galėjo iš anksto pervesti) bėgdamas, tik savus. Bet neobjektyvumo kampanija prieš jį iki šiol tęsiama. Kam jis taip užkliuvo?

Tada „geruoju“ nepasidavė tik Suomija ir Lenkija. Nepasipriešinimo gėdą vėliau savo krauju nuplovė sukilėliai ir partizanai. Jie dainavo: „sūneli, tėvynė tavo šaukia“ ir „sugrįš iš užsienio Smetona ir vėl bus laisva Lietuva“.

Darė A. Smetona ir klaidų, nepadarė dviejų svarbiausių darbų: nesipriešino hitlerininkams užgrobiant Klaipėdą (tai buvo tikrai istorinė klaida) ir nesukūrė tokios politinės sistemos, kad Lietuvos valdžia liktų tautiška ir po jo. Politikai nemėgsta svarstyti, kas bus po jų? O istorikai „kas būtų, jeigu būtų“.

Ne vien A. Smetona Lietuvą kūrė, o visi lietuviai.

Kova už lietuviybę iki smetoninės ir smetoninės tarpukario Lietuvoje tada buvo efektyvi, Kaunas ir visi kiti Lietuvos miestai ėmė sparčiai bent jau iš išorės lietuvi, ir tą pripažįsta visi. Gal dėl to ir mes kol kas likome lietuviais? Argi tai fašizmas?

Neseniai TV paskelbė, kad ukrainiečiai stiprina savo kalbą visose Ukrainos mokyklose. „Rusakalbiai“ ėmė šaukti, kad tai netolerancija... Ką atsakė Ukrainos Prezidentas (kalba, kad jis žydų kilmės, jei taip, tai tame nėra nieko blogo, svarbu, kad jis gintų ukrainiečių tautą)? Kad ukrainiečiai (ir kazokai, pasak A. Bumbliausko, buvę Vytauto kariai – mano pastaba) buvo šimtmečius rusinami, atėjo laikas atstatyti ukrainiečių kalbos teises Ukrainoje. Ar tai irgi fašizmas?

Menkai žinome savo istoriją. Kartais mus nustebina plačiai nežinomi duomenys, panašūs kaip Narcizo Rasima-

vičiaus pateikti vienoje konferencijoje, kad Prūsijos karalius vadino save ir lietuvių karalium, kad yra žemėlapis, vietovardžiais įrodantis, kad Rytų Prūsija buvo perdėm lietuviška ir duomenų, kad Rytų Prūsijos šiaurinėje dalyje, ypač kaimuose, dauguma gyventojų buvo lietuviai. Įdomi ir jo nuoroda, kad vyskupas I. J. Masalskis lenkmečio metu buvo pakartas gal ne tik už tai, kad buvo (?) prorusiškas, bet gal ir už tai, kad buvo prolietuviškas... Nes net lenkiški „demokratai“ buvo tik už lenkišką Respubliką, ką jau kalbėti apie atvirus šovinistus.

Daugelis Vilnijos lietuvių kentėjo už tai, kad norėjo likti lietuviais, kiti neatsilaikė... Mūsų dabartiniai istorikai, išskyrus gal A. Liekį, per mažai domėjosi baltams ypač svarbia Mažosios Lietuvos lemtimi arba per menkai mus švietė, kad mes nežinome tokių dalykų. Z. Zinkevičius kovojo už Vilnijos lietuviybės reikalus, o „demokratinė“ valdžia už tai jį išstūmė iš ministro posto.

Nykstančiai tautai nereikalingi istorikai ir politikai, kurie nedirba tautos laisvės ateičiai ar net šmeižia savo tautą, garbindami svetimus „kultūrtregerius“. Kodėl tokių yra? Neturime lietuviškos ideologijos? Istoriją kuria istorikai? Graži nesąmonė.

Istoriją kuria tautos ir tai klasikinio europinio politikos supratimo pagrindas. Bet, kas yra tauta ir kas yra tinkama tautinės valdžios politinė sistema, iki pastarojo meto ir man pačiam buvo ne visai aišku.

Savo tautos istorijoje mes beveik neturime ko gėdytis (išskyrus nutautėjimą). Buvome gal per geri kitiems, blogi sau. Objektyvi istorija palanki baltams („baltiesiems indėnams“), kurie čia gyvena jau dešimt tūkstančių metų. Bet dažnai lietuvių, ukrainiečių ir kitos tautos drabstomos purvais, ypač dėl Stalino ir Hitlerio suokalbčio pasekmių. Kartais

tai daro „mūsiškiai“. T. Venclovas, kurio tikrai neap kaltinsi per dideliu proletuviškumu (nors jis buvo kaltinamas „buržuaziniu nacionalizmu“), straipsnyje skaičiau, kad Birželio sukilimas ir kai kurie kiti dalykai Lietuvoje prasidėjo karo pradžioje, praėjus savaitei kitai po baisių stalininių lietuvių tautos žiedo (dabar sakoma, elito) naikinimo ir tremties akcijų, tai atvėrė man akis.

Genocide, vežimų „pas baltas meškas“ organizavime, žinia, aktyviai dalyvavo ne tik hitleriniai ir stalininiai okupantai, bet ir savi kolaborantai, ir kai kurių „mažumų“, su kuriomis Lietuva tiek šimtmečių elgėsi labai humaniškai, atplaišos. Rašoma, kad išgamos tautybės neturi, kad net savieji dažnai nekenčia savųjų (Levas Kovarskis, rekomenduoju jo straipsnį internete), kad kiekviena tauta turi savų perversantų, ir tai tiesa; tik nedera dėl nusikaltimų žmoniškumui kaltinti visos tautos, nei vokiečių, nei žydų (jie irgi neidealiai atkūrė savo valstybę), nei ukrainiečių ar kurios kitos.

Kažkodėl vis norima pabrėžti neigiamą lietuvių vaidmenį, užmirštant taurius jų darbus, teisiami net mirusieji lietuviai, Lietuvoje drįstama daužyti lietuvių patriotų, net kalėjusių nacių konclageriuose, paminklus. Nei dar išlikę vokiečiai, nei žydai taip nedaro, jie gina savuosius, ir teisingai daro.

Baisūs buvo Lietuvos nuostoliai. Lietuviškojoje tarybinėje enciklopedijoje 4 t. 362 psl. nurodoma, kad hitlerinės okupacijos metu Lietuvoje nužudyta ar nukankinta apie 700 tūkst. žmonių, 6 t. 611 psl. nurodoma, kad vok. fašistai ir jų talkininkai Lietuvoje išžudė apie 0,5 mln. civilių gyventojų. Buvo nužudyta apie 0,2 mln. karo belaisvių. Įdomu, kiek čia prirašyta sovietinio genocido aukų? Kai genomų aukas skaičiuoja nkvdainiai, rezultatas būna vienas, kai nacionalistai (pavyzdžiui, patys ukrainiečiai) – kitas.

Net paprasta liaudis kartais geriau supranta dalyko esmę, negu kai kurie politikai ar mokslininkai-istorikai. Kai buvau mažas, mūsų kaime buvo dainuojama:

*Viens raudons kaip šėtons,
Kits ruds kaip šuva
Ir sukūrė graž piakl
Ir Berlyns, ir Maskva...*

Tad nelaikykite aukštos kultūros ir didelės kompetencijos žmonėmis tų, kurie siekia pažeminti mažesnes tautas, kurioms istorijoje nepasisekė.

Mano šis „įvadas“ – ne istorinis, ne politologinis, jo tikslas net ne propagandinis, tai tik piliečio pastabos pačiam sau (nes nebėra už ką balsuoti?); jau seniai bandau išsiaiškinti, kas yra tautos ir kaip mažas tautas nuo nykimo apsaugoti. Tai ir visos mano politinės literatūrinės kūrybos reziumė.

Atsimenu, kaip filosofas J. Minkevičius Sąjūdžio pradžioje žavėjosi tuo, kad Žemėje yra keli tūkstančiai kalbų, kalbėjo, kad jas būtina saugoti nuo išnykimo. Ir didžiųjų nacijų šviesuoliai siekia išsaugoti kalbų ir kultūrų įvairovę, supranta, kad tai didžiulis visos žmonijos lobis. Saugoti reikia ir Gyvybės įvairovę, nes tai irgi didelis turtas.

A. Šliogeris rašė, kad jis tiki stebuklu. Aš stebuklais netikiu, bet kartais jie atsitinka. Griūnant vokiečių, turkų, rusų imperijoms, atgimė Vidurio Europa, po daugelio amžių nebūties – ir Lietuvos valstybė. Senoji Didžioji Lietuvos Kunigaikštystė tik iš pradžių buvo baltiška, lietuviška (kad ji turėjo lietuviškumo rodo rasti lietuviškų, ne lenkiškų herbų likučiai). Šalis Lietuva – lietuviška, baltiška. Žodis Lietuva gal kilo iš žodžio Lietva, šalis, kur liejasi daug vandens, gal kokios pelkės ar užliejamos vietos, panašios į Pripetę, o gal ir koks mažas upelis. Panašiai mąstė Z. Zinkevičius, apie tai ne kartą kalbėjomės. Tai tik mano fantazijos. B. Makausko

knygoje pateiktas žemėlapis, kuris rodo, kad į rytus nuo žemaičių ir aukštaičių buvo didelė Lietuvos sritis (lietuvių genties?). Kodėl apie tai tylima? Gal ta Lietuvos žemė buvo daug didesnė negu vaizduojama?

Mūsų senovė kariškai labai garbinga. Internetu ir kai kuriose knygose rašoma, kad būtent lietuviai atsilaikė Rytų Europoje prieš mongolus-totorius, kai kurios jų pergalės nutylimos. Skaičiau, kad netoli Kišiniovo rastos didžiulio mongolų-totorių miesto liekanos. Toje vietoje rasta daug lietuviškų strėlių antgalių... Mūsų žemaitukai pasirodė besą geresni už garsiuosius mongolų žirgus. Vėliau sėkmingai, daug anksčiau negu rusai, kovojome prieš totorius. Rusai ir ukrainiečiai mums labai skolingi.

Deja, savasties, baltiškumo, lietuviybės senovėje nesugebėjome išsaugoti. Per vėlai priėmėme ir krikščionybę, be reikalo karalius Mindaugas jos atsisakė. Dėl to krikščionys mus dar ilgai naikino, kaip kad vėliau komunistai.

Kunigaikščių Lietuva labai greitai ėmė slavėti, valdovai pamėgo svetimtautes žmonas (jas lietuviai mėgsta iki šiol), net valstybine rašto kalba tapo ne lietuvių kalba Lietuvoje. Kodėl? Kokios moterys, tokia tauta? Kaltas „pakantumas“? Neatsakytų klausimų labai daug.

Didžioji Lietuvos Kunigaikštystė net senųjų tikrųjų baltų žemių nepajėgė „atbaltinti“, nekalbant apie kitų sulietuvinimą. Kas garbina svetimą kalbą ir tikėjimą, tas persiima ir svetima kultūra, ir galiausiai nutautėja. Tikra katastrofa tapo unija su Lenkija. Lenkai nepadėjo nei mums, nei totoriams. Vis vėluodavo ar neužtvirtindavo laimėjimų. Be reikalo tada kišomės į lenkų karą su ukrainiečiais, gal reikėjo buvusiems Lietuvos pavaldiniams padėti, taip pat padėti totoriams.

Nepadėjome, užtat ir užgrobė Rytų Europą Vladimiro – Maskvos kunigaikštystė.

Prajuokino B. Makauskas pateiktas epizodas, kaip lenkiška bajorija užuot stojusi į kautynes su priešu pasislėpė nuo jo... kanapėse.

Tarpukaryje Lietuvoje lietuviai tada pradėjo tikrą, realią kovą už lietuvių kalbą, už tautiškumą. Beje, kas yra tikrasis tautiškumas nebuvo aišku net pačiam A. Smetonai, lietuvių tautininkų sąjunga netapo partija su aiškia ideologija. A. Eidintas savo knygos skyrelyje apie kultūrą cituoja istoriką D. Mačiulį, kad, kalbėdamas apie Lietuvos kultūros žiedą, A. Smetona yra pasakęs: „visa lietuviška, bet mažai tautiška“. Knygos autorius priduria: „kas gal turėjo reikšti ne tik tautiškumo paskelbimą nekvestijonuojama vertybe, bet netgi kažką daugiau nei etninę priklausomybę“ (289 psl.). Jis pateikia gilią išvadą, kad A. Smetonos lietuviybės samprata buvo ne vien etninė, bet etninė-tautinė. Lietuviybė pasireiškia ne tik „audimų raštuos ir dainose kaimo gimtojo“?

Bet, net ir esant tokiai neaiškiai tautinei ideologijai, Lietuva tada sparčiai lietuviėjo. Tai lietuvių šviesuomenės, maironių, simonaitėčių ir daugelio kitų liaudies ir tautos savanorių kūrėjų, moksleivių, studentų ir kitokios inteligentijos bei valstybės tarnautojų nuopelnas. Buvo renkama, saugojama viskas, kas lietuviška, vertinga, pradedant dainomis, tautosaka, baigiant vaisių sėklomis... (Dabar viena italė bando gelbėti nykstančias Italijos vaismedžių veisles, bet ES jai nepadedą).

Epopėja tapo Didžiojo lietuvių kalbos žodyno rinkimo darbai. Paaiškėjo, kad esame „maža kalba su dideliu žodynu“. (Darbas buvo baigtas sovietmečiu.) Dabar pasitaiko atvejų, kai šis žodynas net išmetamas.

Lietuvos (ir Latvijos) atgimimas po Pirmojo pasaulinio karo buvo pirmas lietuviškas atgimimas, siekiantis atgaivinti ne tik valstybę, bet ir lietuviybę. Todėl jis vertas didžiausio dėmesio. Per nepilnus dvidešimt metų dvi baltų tautos buvo

išgelbėtos nuo pražūties. Nors terminas „baltiškumas“ nėra autentiškas, rašoma, kad kilęs iš kažkokio Baltų karaliaus, bet jis labai gerai atspindi mūsų genčių kilmę.

Pirmas, ilgai lauktas, daugelio kartų ruoštas, svajotas (prisiminkim daukantus, stanevičius ir daugelį kitų lietuvių žadintojų) tautinis prisikėlimas nebuvo trumpalaikis stebuklas, tai buvo didelio ir ilgo svajotojų ir pasiryžėlių kūrybinio darbo rezultatas. Prisiminkim J. Tumą-Vaižgantą ir daugelį kitų.

Mes, lietuviai, nekeršijome kitataučiams, kai paėmėme valdžią, nors daugelį šimtmečių Lietuvoje lietuviai buvo engiama klasė; sulenkėjęs ar surusėjęs bajoras, pirklys ar lupikautojas bei karčemininkas žydas, rusas deržimorda valdininkas buvo aukštesnė rasė, lietuvis buvo tapęs beveik vergu labai žiaurios formos baudžiavoje, ypač LDK susiunijus su Lenkija. Mes sugebėjome tada susiorganizuoti. Tai buvo labai sunku, kadangi lietuviai buvo praradę savo valdančiąją klasę, tad socialinė priespauda Lietuvoje buvo susijungusi su nacionaline priespauda ir ypač su nutautinimu per bažnyčią. Panašiai buvo elgiamasi su lietuviais ir Mažojoje Lietuvoje („mes vyžoti būrai“).

Kadangi savos „aukštuomenės“ beveik nebuvo, tai šio Lietuviško atgimimo pradžioje teisingai buvo suprasta, kad reikia materialiai suinteresuoti lietuvius, platesnius gyventojų sluoksnius; lietuviai po tūkstantmetį trukusio naikinimo ir nutautinimo, grobimų į vergovę tebesudarė krašto gyventojų daugumą, tad buvo galima suburti realią jėgą. Taip buvo todėl, kad jie buvo labai prisirišę prie savo žemės, dori krikščionys, šeimos buvo gausios ir tvirtos, darbas ir vargas išugdė galingus žmones.

Pritraukti liaudies sūnus ir dukras, darbininkus, samdinius, bežemius kaimiečius (baudžiava jau buvo panaikinta)

buvo būtina, reikėjo, kad jie taptų kariais, savanoriais. Bet dar labiau – norint pasiekti, kad jie gal pirmą kartą istorijoje taptų savo valstybės piliečiais, nes vien Maironio eilėmis ir tautinėmis giesmėmis vargu ar galima buvo patraukti eilinius žmones į tautos darbo ir kovos frontą.

Ir tai buvo padaryta. Savanorių prisiminimų knygoje skaičiau, jiems ne tik buvo žadama duoti žemės, bet buvo mokama už tarnybą, auksu, ne bet kokia valiuta. Beje, ten pat rašoma, kad mokėjo savo kariams ir lenkai, ir bolševikai. Bolševikai savo istorijose rašo, kad jie visas savo valstybės liaudies pajėgas sutelkė mobilizuodami. Bet A. Solženycinas ir kiti rašo, kad bolševikams tarnavo ir kariai kinai etc., matyt, samdiniai už pinigus. Taigi, ne vien iš „tuščio“ idealizmo buvo kvojama ir už laisvą Lietuvą, ir už komunistinę „lygybę brolybę“, įsivyravo socialinio, tai yra materialinio, ekonominio teisingumo samprata. Beje, bolševikams Lietuva buvo tik tranzitinė šalis. V. Mickevičius-Kapsukas, kaip rašoma A. Merkelio knygoje apie J. Tumą-Vaižgantą, pastarajam aiškino, kad jie čia tik pakeliui į Vokietiją pasaulinės revoliucijos daryti.

Vaižgantui gi svarbiausia buvo lietuvių tauta, o ne tarptautinis proletariatas, nes tik laisvoje tautoje užauga laisvas žmogus.

Tarptautinė situacija Lietuvai tada buvo palanki, nei vokiečiai, nei Antantė nenorėjo, kad Vidurio Europoje įsigalėtų bolševikai. Bet ne visa pagalba buvo teikiama už dyką. Ginklams ir amunicijai, pagalbininkų vokiečių karių samdymui buvo imamos užsienio paskolos. Panašiai elgėsi ir Suomija, tikriausiai ir kitos Baltijos šalys. Jose irgi vyko kovos su bolševikais, irgi padėjo vokiečių kariai. Suomijos teritorija didelė, žemės duoti bežemiams ar mažažemiams buvo lengviau. Lietuvos teritorija mažesnė. Gal todėl Lietuvoje ir ne-

buvo sutelkta masinė (žadant visiems duoti žemės, kas buvo nerealu) lietuvių tautos kariuomenė, kuri būtų galėjusi gal net įveikti lenkų agresiją? Gal Lietuvos vadovams idėjinio parako pritrūko? Gal stigo ginklų masėms sutelkti, o gal valdantieji bijojo apginkluoti liaudį, juk greta vyko bolševikinė revoliucija?

Pagrindine Lietuvos atrama tada buvo vidutiniai ir smulkūs žemės savininkai, ūkininkai. Bet žemės, didžiausio turto, kadangi Lietuvos teritorija nedidelė, visiems neužteko. Juk neatimsi žemės iš vidutinių ūkininkų, nes jie ją sukaupe per daugelio kartų taupumą ir pastangas. Žemę buvo galima atimti tik iš dvarininkų.

Padėjo ir Katalikų bažnyčia, ji rinko lėšas Lietuvai visame pasaulyje. Gal Roma matė Lietuvą kaip forpostą kovose su kitatikiais, gal ją įtikino nežinomi mūsų kunigai patriotai? Padėjo ir užsienio lietuviai. Vienuolė katalikė patriotė Nijolė Sadūnaitė neseniai sakė, kad nei viena tauta nedavė Dievui tiek kankinių, kaip Lietuva... Ir ji tiki, kad Dievas mums padės. Bet Dievas padeda tik tiems, kurie neužmiršta patys sau padėti ir susiorganizuoti kitų paramą. Nors ir negausi tuometinių lietuvių, o kartais tik iš Lietuvos kilusių žmonių, parama kuriant mūsų valstybę buvo lemiamą.

Žmonės, turintys savo žemės, nenorėjo prievartinės sovietų tvarkos (nors kai kuriems valstiečiams, ypač prasiskolinusiems, ta tvarka atrodė patraukli, apie tai skaičiau knygoje apie J. Basanavičių). Bet dauguma lietuvių suvokė, kur sovietinė tvarka veda. Stebina paprastų kaimiečių įžvalgumas. Net simpatizuojantis kairiesiems J. Baltušio tėvas su šeima grįžo į Lietuvą, nes joje buvo duonos, o „žemės rojų“ kurianti Rusija badavo. Beje, bolševikai tada savo valstiečiams irgi davė žemės, kad vėliau ją atimtų... Ir lietuviai suprato, kad taip bus, kad bolševizmas – ne teisinė santvarka.

„Klasių kovos“ vis tik nebuvo galima ignoruoti, situacija tikrai buvo sudėtinga, juk bolševikinės idėjos buvo populiarios net karą laimėjusiose šalyse, ką jau bekalbėti apie buvusias kolonijas ar neturtingas tautas.

Lietuvių inteligentai, kurie buvo patyrę ar pamatę bolševizmo baisumus ir viliones, suprato, kad vien žodžiais jo neįveiksi. Kai kurie jų buvo kilę iš vargingesnių šeimų, patys patyrė bolševizmo įtaką ir jautė, kaip su ja reikia kovoti. Lietuvis be žemės jaučiasi netikras pilietis („eina, kaip žemę pardavęs“). Jei jis neturi dalies Lietuvos, Lietuva jam nereikalinga. Gal taip yra todėl, kad lietuvis yra Gamtos vaikas? Todėl ten, kur lietuviškumas pasireiškia tik etnokultūriškai, kyla grėsmė, kad bolševikinė demagogija (pažadai duoti žemės) gali laimėti kovą už naivesnių žmonių širdis ir protus.

Tą gerai suprato besikuriančios Lietuvos politinės srovės, stebėtina, net Lietuvos krikdemų pakraipa, kai kurie kunigai, katalikiškos, konservatyvios minties politikai, jie kaip ir kitų Baltijos šalių valdantieji sluoksniai, nors tradiciškai buvo už stambiąją, paveldėtą žemės nuosavybę, suprato, kad reikia gerbti ir mažuosius. M. Krupavičius dėl to net buvo vadinamas raudonuoju kunigu, nes nelaikė dvarininkų žemės nuosavybės šventa. Beje, Italijos istorijoje rašoma, kad, kai vyko italų nacionalinio susivienijimo revoliucija, ta aplinkybė, jog Italijoje buvo smulkiųjų žemės savininkų sluoksnis buvo labai palanki šalies išsivadavimo ir suvienijimo reikalui. Tad žemės klausimas Europoje buvo svarbus jau tada, kai iki bolševizmo atsiradimo buvo dar toli. Teisybės dėlei reikia pasakyti, kad žemės klausimo svarbą tada A. Smetona suprato konservatyviau negu krikdemai, jo oponentai. Komunistai irgi tikėjo tik stambiu ūkiu.

Politika bežemiams ir mažažemiams duoti žemės visiškai pasiteisino. Žmonės pajuto, kad tai bent iš dalies bus jų valstybė.

Pradžia buvo labai sunki, Lietuva ilgą okupaciją, sukili-
mų, ypač didžiojo karo buvo labai nualinta, apiplėšta.

Tik po sunkių kovų, abi pusės buvo nusilpę, Sovietų Są-
junga sutiko duoti laisvę keturioms mažoms Baltijos tautoms
ir Lenkijai, o Lenkija irgi turėjo atsisakyti „unijos“ idėjos.
Lenkija tada kovojo su Sovietų Rusija, todėl Europai kuriant
lenkišką sanitarinį kordoną prieš sovietus Vidurio Europoje,
pagal V. Leniną, Baltijos šalys galėjo tapti jų „langu į Euro-
pą“. Rusijos internacionalistai tada svajoto sukelti revoliuciją
Vokietijoje, negailėjo tam prisiplėštų aukso ir brangenybių.
Lietuvai reikėjo spręsti sudėtingus tarptautinius klausimus.

Lietuvos Taryba palaipsniui nusprendė atkurti tikrą,
savo nepriklausomą valstybę turinčią tautą. O kaip į tą rei-
kalą žiūrėjo sulenkėję bajorai, kitų „nacionalinių mažumų“
žmonės? Vienas kitas parėmė lietuvius. Keletas net vėl atvirto
lietuviais, tai įmanoma, jei esi nutautėjęs baltas, jei tavo gi-
minė šimtmečius gyvena Lietuvoje. Geras pavyzdys yra mai-
šytos kilmės Landsbergių giminės istorija ir kitos panašios.

Tai svarbus klausimas. Dažnai per TV etc. pabrėžiama
mažumų įtaka lietuvių tautinio atgimimo istorijoje. Jos nega-
lima nuneigti. Gražu, kad Mažosios Lietuvos vokiečiai parašė,
kad „lietuviais esame mes gimę, lietuviais turime ir būt“...
Kartais kai kurių žymių kovotojų už lietuvių kilmę lieka
neaiški. Ir tai man visai nesuprantama, juk būti žydu, čigonu
(romu), karaimu ar totorium, nekalbant apie sulenkėjusius
bajorus, taip pat garbinga, kaip ir būti lietuviu. O jei padedi
Lietuvai, mažai lietuvių tautai, tai tuo savo garbingu elgesiu
dar labiau puoši savo tautą.

Norėdamas konkrečiau išsiaiškinti, ar buvo iškilų „ma-
žumų“ atstovų lietuvių tautiniame judėjime, bandžiau kai ką
pasitikslinti. Mat vienas senas a. a. „smetoninis“ lietuvis sakė
man, kad J. Jablonskis, žymus lietuvių kalbininkas, A. Sme-

tonos mokytojas, buvo žydų kilmės. Ir sakė jis ne peikdamas tai, bet tuo žavėdamasis, jis pats mokėjo jidiš kalbą. Kitas neseniai sakė, kad to negali būti, nes jis (J. J.) kilęs iš kaimo. Kadangi vienos mano kaimynės kaimynas buvo žydas žemdirbys, pasiklausiau „guglo“. Ši informacinė sistema (kažkodėl žiniasklaida ypač mėgsta mėšlą) pirmiausia „išmetė“ man su klaidomis rašančio „nacionalisto“ nuomonę, kad ne tik J. Jablonskis, bet ir J. Basanavičius buvo žydai (nekalbant jau apie Landsbergius). Atseit, niekad nenusiimdavo „jarmulkos“, net bažnyčioje (tik darydami šimtą gramų)...

Niekaip nesuprantu tokių rašinių tono – ne jau blogai būti žydu?! Juk svarbu ne kas esi, bet koks esi. Ir kodėl nebuvo „google“ informacijos iš esmės, kodėl aiškinti jautrų nacionalinį klausimą paliekama visokiems „nacbolams“?

Kalbu ne vien apie žydus. Žinau vieną lietuvių nacionalistą pavarde Ivanovas. Nors Z. Zinkevičius įtikinėjo mane, kad mano pavardė kilusi iš žodžio „siauras“, būtų įdomu pasikapstyti savo genealogijoje... Du šimtus metų Lietuva valdė Ukrainą, Gudiją dar ilgiau. Abipusė įtaka turėjo būti.

„Mažumų“ atstovai, neslėpkite savo tautybės, savo šaknų, didžiuokitės savo savastimi. Gal taip išmokysite lietuvius ja didžiuotis. Juk didžiuojasi kai kurie bajorai, kad jie savo kilme yra totoriai etc. Tik nenorėkite, kad mes, lietuviai, Lietuvoje taptume mažuma, o jūs dauguma, ir viskas bus gerai. Toliau matantys mažumų šviesuoliai jau nepriklausomybės kovų pradžioje suprato, kad žvelgiant į tolimą perspektyvą, gyvendami Lietuvoje, jei Lietuva išliks lietuviška, jie turės tapti lietuviais. Kad kultūros, kalbos žinojimo būti piliečiais nepakaks, kad tapti lietuviais jie galės tik maišydamiesi su lietuviais genetiškai, ir jie tą noriai darė. Lašelis svetimo kraujo nei vienai tautai tikrai nekenkia, tai įrodo genetika. Tad ir mišrios šeimos neblogai, jei jų nėra per daug.

Svarbi ir liaudies kultūra. Mūsų didžiausias genijus M. K. Čiurlionis irgi nėra labai grynas lietuvis, jis mažas kažin ar mokėjo lietuvių kalbą, bet tapo lietuviu, gal todėl, jog žavėjosi lietuvių liaudies dainomis, liaudies menu. Kaip sakė M. K. Čiurlionis, – tai marmuro klodai menininkams. Kultūrinė ir tautinė lietuviškumo buvo patraukli ne vien lietuviams. Tautinė kultūra tada dar buvo tikra, aukšto lygio, ją gerbdavo ir mėgdavo net ir didžiųjų imperinių tautų inteligentai, lietuvių dainų meniškumo pavydėjo net vokiečiai, patys turintys puikių liaudies dainų.

Kažin ar net geras operos dainininkas sugebėtų šiais laikais padainuoti teisingai lietuvių liaudies dainą? O tą gebėdavo paprasti kaimo bernai ir mergos. Net sovietų laikais dainos buvo renkamos, o dabar? Kiek puikių liaudies dainininkų neseniai mirė, nesulaukę etnomuzikologų dėmesio, nekalbant jau apie „purvasklaidą“. „Sueuropėję“ ar sukosmopolitėję kultūros, švietimo, žiniasklaidos vadovai labai nusikalto lietuvių tautos interesams. Vieni Loreta, Stanislovas, Veronika negalėjo to Nebūties puolimo atlaikyti... Tas pats ir su visa politika. Kai nedaroma nieko, tik užimamas postas, kai daroma per mažai; tokį kenkėją yra sunkiausiai atpažinti, išoperuoti iš „valdžiukės“ kėdės, su kuria jis suaugęs.

Kultūros dalis yra papročiai, dorovė irgi buvo aukštumoje. Bendravime su tautinėmis mažumomis jei ir būdavo pajuokų, tai tik buitiniame lygyje. Vienas dzūkas pasakojo, kad jų kaime gal prieš šimtą metų vienas lietuvis pavogė žydo kepurę. Ta šeima po to prarado savo pavardę, visi juos vadindavo tik kepurininkais (įdomu, iš kur kilęs posakis „apgavo, kaip Zablockį ant muilo“?).

Mūsų didžioji mokslininkė Marija Gimbutienė, atradusi Senąją Europą, rašo, kad ji, palikdama Dzūkiją, klausėsi

nuostabios lauke dirbančios moters dainos. Dabar yra kitaip. Už traktoriaus vairo sėdėdamas nepadainuosiu...

Nemenkinant mažumų, suprantama, kad svarbiausia mūsų tautiniame atgimime buvo lietuvių valstiečių vaikų vaidmuo, jų patriotizmas ir jų parama savo besikuriančiai Lietuvos valstybei. Kaip parašė R. Ozolas, tai buvo sakralinis dvasios aktas, nes reikėjo aukoti gyvybes. Lietuvių tauta tada iškovojo Lietuvai nepriklausomybę su vokiečių karių pagalba, tas tiesa, bet lietuviai kariai jautėsi esą ne samdiniai, bet tiesiog už savo darbą atlyginimą gaunantys piliečiai. Svarbu, kad ne vien pasiturintys, žemvaldžiai mylėjo Tėvynę, laisvę, ėjo už ją kovoti. Priešingai, dažniausiai eiti į karą, dirbti kitus nepelningus darbus nelabai nori tie, kurie materialiai gerai gyvena. Bet visada būna išimčių. Man pasakojo viena anų laikų lietuvė, kad jos kaimynai ūkininkai labai bijojo išleisti savo vienturtį sūnų eiti kovoti už Lietuvą savanoriu, draudė jam. Vieną naktį jis dingo iš namų kartu su gražiausiu jų žirgu. Gana reta istorija, verta patriotinio Mindaugo Milinio romano. Pats A. Smetona buvo ne iš turtingųjų kilęs.

Tai, kad Tėvynė žadėjo po pergalės laisvės kovotojų ir jų artimųjų neužmiršti, buvo labai svarbu vargingiau gyvenantiems lietuviams. Kam reikalinga Tėvynė, jei ji negina savo tėvynainių?

Iš ko tada mums buvo galima pasimokyti savo tautos ir tėvynės meilės? Žinoma, iš maironių, kudirkų... Didesnių už juos ideologų ir „propagandistų“ nebuvo. Įtakingiausios, tarptautinę reikšmę turinčios buvo bolševikų (kiti socialistai prieš juos sumenko) ir katalikų socialinės doktrinos, bet jos buvo nelietuviškos. Mūsų šviesuoliai, nors net mūsų rašytinė kalba tada buvo neištobulinta, užteršta svetimybėmis, sugėbėjo jas atsverti. Maironis simboliškai atstovavo kunigišką inteligentijos segmentą, Kudirka buvo liberalesnės, pasau-

lietinės tautinės šviesuomenės pavyzdys. Abu gana radikalūs tautininkai. Bet kiek tokių buvo?

Lietuvių tauta turėjo vieną labai neigiamą istorinį savos valdančiosios klasės išsigimimo paveldą, tai buvo beveik tik valstiečių ir iš jų kilusių kūrėjų tauta; aristokratija buvo sulenkėjusi, savo buržuazijos irgi beveik neturėjome, miestuose vyravo svetimtaučiai (žydai ir lenkai didžiojoje Lietuvoje, vokiečiai Mažojoje Lietuvoje). Labai svarbu yra dabar ugdymo įstaigose mokyti vaikus anų laikų tautinio atgimimo idealų, nes situacija darosi panaši.

Kiekvienai tautai labai svarbu turėti pilną socialinę, klasinę sandarą, kitaip valstybė silpsta, sunku susikurti moderniai jos valdymo struktūrai. Net sovietinėje internacionalistų parašytoje istorijoje rašoma, kad Lenkijoje viduramžių pabaigoje nesusiformavo normali europinio tipo centralizuota monarchija todėl, kad Lenkijos miestuose vyravo ne lenkai, bet kitataučiai.

Šviesuomenės stygius – didelė problema. Tikrai, tarp plačiai apsišvietusių žmonių būna mažiau korupcijos (gėda vogti), lengviau realizuojami prigimtiniai talentai, didžiausias šalies turtas. Beraščiai ir puse moksliai gali sukurti valstybę, bet kažin ar ilgam. Švietimo lygis matuojamas ne tik diplomų skaičiumi, žinoma.

Lietuvoje išsimokslinusių lietuvių buvo labai mažai, nes carizmas, nors, iš vienos pusės, norėdamas sumažinti lenkų įtaką Lietuvoje, galiausiai leido valstiečių vaikams mokytis net prestižinėse auštosiose mokyklose, pas garsius profesorius, bet, kita vertus, baigus mokslus, juos grūdo dirbti į Rusiją. Kiek šviesių lietuvių tada surusėjo, mažai tarp jų buvo pietarių, kurie nors ką nors būtų davę Lietuvai. Gausiai pamaitinome savo genais kitas tautas (vienas vokiečių internete net dėkojo baltams „už gerą kraują“)… Beje, dabar kal-

bama, kad net garsus sovietrusių karvedys G. Žukovas buvo lietuvių kilmės (?).

Tad mūsų valstiečių vaikams teko atlikti ir šviesuolio, ir valstybininko, ir kario, ir žvalgybininko, ir diplomato, ir tautinio propagandisto funkcijas. Net žvalgybininkų gerų turėjome (M. Kubiliūtė). A. Šliogeris rašė, kad tautos politinė klasė formuojasi šimtmečiais, mums ją teko suformuoti per dešimtmetį, o nepriklausomybės kovų pradžioje jos branduoliuką per metus... Tai stebuklas mažai raštingai tautai. Elito turėjome nedaug, bet kokio! Vileišiai, klimai, kairiai, sleževičiai, galvanauskai, dariai ir girėnai, čiurlioniai, kiprai petrauskai ir kiti tada parodė, kad turime europinio ar net pasaulinio lygio kūrėjų ir kovotojų už tautos laisvę ir kultūrą. Didžiųjų kultūros kūrėjų buvo tik vienetai, tokių „grynuolių“ retai pasitaiko.

Jų dėka Lietuva daug pasiekė, net Klaipėdos kraštą pavvyko baltams atkovoti.

Viena tokių kūrybos gintarų buvo leva Simonaitytė. Ji, kaip ir rašytojas Juozas Baltušis, įrodė, kad tam, kad taptum „elitu“, nebūtina turėti prestižinių diplomų...

Dabar diplomuotų specialistų turime daug, bet kiek tarp jų tautinių patriotų?

Lietuvos tautinio patriotizmo ir valstybės atkūrimo po daugelio priklausomybės ir okupacijų bei baudžiavinės vergovės šimtmečių pavyzdys įkvėpė net Lietuvos žydus dalyvauti atkuriant savo valstybę Pažadėtoje Žemėje. Vienas žydas sakė, kad jei jau atsilikę lietuviai valstiečiai pajėgė tai padaryti, tai ir išrinktoji tauta sugebės savo Tėvynę susigrąžinti. Gal todėl žydų lyderis gražiai pareiškė, kad norint būti žydu, prieš tai reikia pabūti lietuviu. Lietuvis keliautojas Poška Antanas, važiuavęs pro Palestiną motociklu į Indiją, girdėjo žydų naujakurius, sodinančius apelsinus ir dainuojančius

lietuviškas dainas... Daug kam tada buvo graži Lietuva ir jos laisvės siekis įkvepiantis.

Tada mes buvome savo dvasia stiprūs, o mūsų priešai gerokai apsilpę ir susiskaldę, kariaujantys tarpusavyje.

Deja, darėme ir rimtų klaidų. Mūsų karvedžiai, kariuomenė, žvalgyba, diplomatija nesugebėjo išlaikyti Vilniaus, gražiosios Pietryčių Lietuvos. Apie tai rašo prisiminimuose V. Landsbergio tėvas – savanoris, dalyvavęs pralaimėtame Suvalkų mūšyje, kai lenkai, sulaužę susitarimą, klastingai užpuolė lietuvius. Tą Lietuvos dalį pagrobė „išgama tautų“ (pagal Maironį), nors tos žemės niekada Lenkijai nepriklausė.

Bet ne vien nuo mūsiškių klaidų kentėjome, svarbi buvo ir tarptautinė opinija, didžiųjų valstybių geopolitinė diplomatija. Dar buvo neatėjęs laikas, kad didelė tauta gerbtų mažos tautos teises, ne grobtų jos žemes, bet padėtų atsilaikyti prieš stipresnį ir agresyvesnį kaimyną. To tada nesulaukėme net iš lietuviškos kilmės lenkų politikų... Jiems Lietuva buvo ne „brangi, kaip sveikata“, bet viliojanti, kaip skanus kąšnelis.

Tada jau mezgėsi pirmieji rimtos tarptautinės teisės, pagrįstos tarptautine organizacija, pumpurai, bet kažkodėl didiesiems visada atrodo, kad jų teisės (tarp lygių) visada „lygesnės“... Ir mažųjų teisingų argumentų „dičkiaiai“ neklausė... Ne tik „dievas kalbėjo lenkiškai“ (pagal R. Ozolą), bet ir Europos diplomatai, ir Vatikanas labiau klausė lenkų šnekotos... Buvo ir niuansų, Didžiajai Britanijai gal nepatiko, kad Prancūzija gali per daug įsivyrėti Vidurio Europoje, o jos sąjungininkė buvo Lenkija. Todėl Britanija padėjo Baltijos šalims (pavyzdžiui, latviams kovojant su bermontininkais). Prancūzijos garbei reikia pasakyti, kad ji irgi nepritarė ar nepilnai pritarė visiškai lenkiškajai Lietuvos okupacijai. Tautų

Sąjunga taip pat siūlė įvairius kompromisinius planus, kurie buvo nepriimtini abiem pusėms. O sovietai, išstumti iš Lietuvos, palaikė Lietuvos nepriklausomybę, panašiai, kaip ir vokiečiai, gal tikėdamiesi, kad mažą valstybę vėliau bus lengviau praryti.

Taigi ne tik karinės kovos, kurios vyko lietuvių etninėje žemėje (Lietuva nieko nenorėjo grobti, nenorėjo atstatyti pilnai LDK), tada lėmė. Jos buvo pagrindų pagrindas, bet vien ant pamatų namas nesilaiko. Reikia ir gerų kaimynų, ar kaimynų supratimo (šachmatų lentos geopolitika), reikia diplomatijos, tarptautinės teisės, palankios tarptautinės situacijos. Deja, net dabar nėra sukurtos tinkamos tarptautinės organizacijos, kuri gintų mažų tautų laisvę.

Pirmiausia reikėjo diplomatijos, gauti pinigų, reikėjo ginklų pakovoti už Lietuvos laisvę, nes į Lietuvą brovėsi bermontininkai, bolševikai, lenkai. Kovai organizuoti reikėjo ir vadų, ir kareivių, ir ginkluotės, ir kitokios amunicijos, ir pagalbos pasitelkiant vokiečių karius (ypač geri buvo vokiečių kulkosvaidininkai), nes viena Lietuva nepajėgė atsilaikyti.

Rašoma, kad pirmasis mūsų premjeras A. Voldemaras iš pradžių manė, kad Lietuva nieko nepuls ir jos niekas nepuls. Apsiriko. Be ginkluotų pajėgų nei viena valstybė nieko neverta. Kritiniu momentu jis ir pirmasis Prezidentas A. Smetona išvyko pinigų ir pagalbos ieškoti užsieniuose. Tada premjeru tapo M. Sleževičius, jis buvo socialistų-oportunistų ar revizionistų (pagal V. Leniną) veikėjas. Jis nesutarė su bolševikine socialdemokratų šaka pagrindiniu klausimu – dėl Lietuvos nepriklausomybės, organizavo savanorių kariuomenę. Panašių išskirtinių socialistinių atvejų buvo ir Europoje, būtent jie buvo prakeikti V. Lenino, nes kare palaikė savas tautas, o ne „proletarinį internacionalizmą“. Nors ekonominiu požiūriu socializmą perspektyvoje, atrodo, jie suprato, kaip ir kiti, –

kaip neišvengiamą etatistinę ekonominę santvarką, bet patriotizmo turėjo, tą rodo praktiniai jų darbai.

Bolševikų įtaka buvo labai didelė, bet „nacionalizmas“, ačiū Dievui, o gal lietuvių liaudžiai, kai kurių socialistų, jų buvo daug ir įvairių, sąmonėje buvo stipresnis. Gal kai kurie suprato, kas jų laukia, jei Lietuvoje įsigalės stalinizmas? Tai buvo nelengvas apsisprendimas nuosekliam valstiečiui-liaudininkui, nelengvai socialistas-tautininkas sieloje nusveria socialistą-internacionalistą, lengviau ateizmas tikėjimą. Mane painformavo gerai socialistinių ir socialdemokratiinių partijų istoriją žinantis bičiulis, kad panašių pažiūrų veikėjai, gal įtakojami internacionalistų masonų, iš pradžių lyg ir norėjo buvusiose LDK žemėse (plius Latvija) kurti daugiatautę valstybę, kur gudai, žydai, lietuviai, latviai, lenkų ir rusų mažumos gerai sutartų. Bet atskiros tautinės valstybės idėja tada nugalėjo (apie masonų darbus kitu laikotarpiu pasakojama mažai).

M. Sleževičiaus vyriausybė, tikriausiai vykdydama Lietuvos Tarybos politinę valią, organizavo ginkluotą kovą už laisvą, nuo kitų nacijų nepriklausomą Lietuvą. Šlovė už tai tam socialistui-valstiečiui-liaudininkui ir jo įvairių pažiūrų bendradarbiams. Panaši istorija vėliau buvo su suomių priešinimusi sovietų agresijai, kai pasirašius Molotovo-Ribentropo paktą Baltijos šalys ir Lenkija buvo padalintos į Rusijos ir Vokietijos įtakos zonas. Suomijos Vyriausybė tada priėmė ne momentinį sprendimą, bet šalies vadovybė iš anksto, nuosekliai tam ruošėsi. Nežinau, kas prieš suomių-sovietų karą vadovavo Suomijai, bet skiriant M. Sleževičių premjeru akivaizdžiai buvo bandoma kritiniu metu pritraukti į bendrą tautinį frontą ir Lietuvos europinio tipo socialistus. Tad gal ir be reikalo mūsų sąmonė beveik visada juos supranta, kaip probolševikinę srovę?

Kai rašau arba mąstau apie Lietuvos kairiuosius, mano smegenyse kyla nemenkas prieštaravimas. Kadangi vėliau kai kurie jų išdavė Lietuvą, natūrali reakcija būna smerkti visą kairumą ir visus kairiuosius. Nors aš pats esu iš dalies kairiųjų ūkinių pažiūrų žmogus ir matau, kad net komunistai padarė nemažai ir gerų dalykų, vis tik dėl jų per didelio „internacionalumo“ manau, kad nereikėtų turėti kokių nors kompleksų dėl jų gerų savybių, tokių, kaip komunikabilumas (kuo dešinieji paprastai nepasižymi), **nes nacionalinis aspektas politikoje svarbiausias, svarbesnis, negu socialinis (tai svarbiausias šios knygos teiginys)**. Kiekviena tauta turi kokią nors socialinę santvarką ir valdymo struktūras, bet ne kiekviena tauta sugeba iškovoti laisvę, galimybę savo gyvenimą tobulinti. Kairesnėje Lietuvos visuomenėje yra ir atitinkamas aiškiai kompleksuotas požiūris į dešiniuosius, ypač „konservatorius“ (Tėvynės Sąjungos pavadinime nėra žodžio konservatoriai), ypač „landsbergistinę“ Sąjūdžio dalį (jie vadinami „pilkosiomis beretėmis“, jų tebebijoma iki šiol). Nei kairiųjų ar dešiniųjų politinių srovių, nei jų lyderių (ar net jų šeimų!) centristui-tautininkui nedera vertinti vadovaujantis antipatijomis ar simpatijomis. **Tai antras svarbus šios knygos teiginys: turi būti kultūringa ir etiška politika.** Kiekvieną žmogų reikia įvertinti atsižvelgiant į nuopelnus ir aplinkybes, kuriose jis veikė ir gyveno (A. Vinkaus principas).

Ano laikotarpio įvairių pažiūrų žmonių vieningas pasiryžimas kovoti prieš Lietuvos laisvės priešus tebūnie ir mums geru pavyzdžiu. Laisvės siekis buvo ryžtingas „drąsios šalies“ žingsnis. Psichologiškai mažų tautų žmonėms nelengva pasirinkti laisvę, **reikia atsisakyti „mažos tautos“ kompleksa** (tai svarbus teiginys). Dėl šimtmečius trukusių okupacijų, tautinės priespaudos ir visose imperijose diegiamos „tautų draugystės“ idėjos, nacionalinių mažumų, nenorėjusių nu-

traukti ryšių su savo metropolijomis, įtakų, didžiulio katalikiškos Lenkijos, socialistų judėjimo ir bolševikinės Rusijos poveikio ir mūsų tautoje buvo atsiradęs ir gal net tebėra kažkoks keistas nepilnavertiškumo pojūtis ar priklausomybė, – noras būtinai būti kieno nors globoje, tendencija labiau ginti „nacionalinių mažumų“, o ne lietuvių interesus ir teises. Tokia yra „mažų žmonių“ psichologija (įkyrėjusi dainelė, esą, mažas esi ir suprast nieko negali, mažas esi ir pakeist nieko negali), lygtai be „šlubo vokiečio“ Lietuvoje tvarkos nebus. Vergiško mąstymo etiologijoje svarbus ir ekonominis momentas, vienas mano pažįstamas „savanoris-kūrėjas“ (nežinau, ką tai tiksliai reišė, bet gražus pavadinimas) svarstė, gal reikėtų dėtis su Rusija, nes ten daugiau ir pigesnių žaliavų, o mes, Lietuva, esame tokie neturtingi...

Daugelis sumetimų vertė kai kuriuos mūsų politikus, ypač kairiuosius (nors tada net liberalai buvo ne visi kosmopolitiški), siūlyti įvairias konfederacijas ar net federacijas, gyvent autonomijų statuse su kitomis tautomis – lenkais, rusais, vokiečias ir kitais. Kažkam labai nepatiko, kad lietuvis bus šeiminkas Lietuvoje. Ar ne todėl net dabar būti lietuviu Lietuvoje nieko nereiškia?

Kiti gi dar negalėjo užmiršti LDK ar unijinių laikų... Ką jau kalbėti apie anus laikus, jeigu net dabartinės, „Antrosios“ Respublikos kūrimo metu tokį savotišką LDK atkūrimą ar naujo modifikuoto jos modelio savo knygoje siūlė siekti politinis rašytojas Giedrius Petružis. Kuris puikiai nusakė, kas yra didžiųjų tautų nacionalinės „mažumos“ mažoje tautoje. **Tai jokios ne tautinės mažumos, pasak jo, o didžiųjų tautų „protuberancai“ mažesnės tautos žemėje, kitaip sakant, jų kolonijos.** (Užtat ir dedu žodį „mažumos“ į kabutes.) Tai ypač reikšminga, labai gili išvalga. Juk jei yra kolonijos, tai yra ir metropolijos, ir jų ginkluota ar kitokia „pagalba“ savo

mažumoms. Ypač pavojinga tokia situacija, jei „vyrenysis brolis“ turi karines bazes mažesniojo teritorijoje (tą parodė Krymo istorija).

Ne vien krikščioniškos ar socialistinės kilmės „humanizmas“, slaptųjų draugijų įtaka ar „realistiniai“ geopolitiniai motyvai skatina kai kurių lietuvių „meilę“ toms pseudomažumoms ar jų didelių teisių ar net konfederacijų bei federacijų su jomis planus. Giliai dar tupi lietuvyje pasislėpęs baudžiauninkas, dvasinis vargeta, siekiantis primityvaus išgyvenimo, o ne šviesios ir laisvos tautos ateities! Lietuvis dar bijo būti lietuviu (tai gali būti nenaudinga?! Turiu omenyje ne tik orientaciją į Rytus. Ar bandymas skelbti vokiečių karalium buvo vien diplomatinis žingsnis? Ar mūsų stojimo į ES istorija irgi to neparodė? Tokias tendencijas turėtų tyrinėti ne tik sociopsichologai, politikai, bet ir spec. tarnybos, nes ne viskas yra paviršiuje. Didžiųjų ir turtingųjų slaptosios tarnybos nesnaudžia.

Toks polinkis į įvairias virštautines sąjungas kyla mažoje, ilgas amžius neturėjusioje laisvės tautoje gal ir todėl, kad nebetikima, kad laisvę galima atgauti, o atgavus ją, išsaugoti. **O be tikėjimo nieko negali būti** (S. Šalkauskis).

Tada lietuviai tikrai kovojo už laisvę, tada mums pavyko įkurti SAVO valstybę. Jei to nebūtų atsitikę, šiandien apie Lietuvą nebekalbėtume lietuviškai. Visa tai rodo, kokią reikšmę valstybei turi praktinė patriotinė veikla, ne šimtai prirašytų tomų ir diskusijų, bet pagrindinių tautos laisvės užtikrinimo klausimų sprendimas. Visi dar išlikę lietuviai patriotai yra ANOS valstybės palikuonys.

Nepriklausomybės kovų laikais bolševikai tikėjosi lengvai laimėsią prieš Lietuvą ir neįvertino M. Sleževičiaus vyriausybės galimybių suorganizuoti liaudį. Buvo net sudaryta V. Kapsuko sovietinė marionetinė vyriausybė. Bolševikai

rašo, kad Lietuvos Taryba ir jos sudaryta Vyriausybė buvo provokiška; o V. Kapsukas ir jo kompanija buvo prorusiški. Lietuvos Taryba iškovojo tada tautos laisvę, o kapsukų ir an-gariečių viršininkai ir jų pasekėjai vėliau ją pražudė... Aišku, kas buvo ir yra kas.

Vienas iš tautinės pakraipos kūrėjų, buvęs premjeras A. Voldemaras, žinomas tarptautinio masto diplomatas, dalyvavęs net Sovietų Rusijos derybose su Vokietija Brest Litovske (ten jis atstovavo Ukrainai), tada postą prarado. A. Voldemaras iš pradžių buvo pacifistas, vėliau tapo net per aršiu nacionalistu. Tos išsilavinusios, kaip ir A. Smetona, ko-loritingos asmenybės santykiai su Sovietų Rusija nelabai aiš-kūs, apie tai gal reikėtų pasiklausti žurnalisto V. Kavaliausko, gal jis kiek daugiau žino.

Pirmieji mūsų diplomatai (valstybės dar nebuvo, o di-plomatai jau buvo), tarp jų ir A. Smetona, A. Voldemaras, tada gavo pinigų (kreditų?), tai buvo jų nemažas indėlis. Kaip istorija parodė, skolinosi jie tik būtiniausioms reikmėms, ne vartojimui, ne prašvaistymui, kaip yra dabar.

Jau kovų už laisvę pradžioje, Lietuvai esant okupuotai vokiečių ir tuo pačiu „išvaduotai“ (nauji okupantai daž-nai vadina save vaduotojais) iš Rusijos, buvo suvokta, kokie svarbūs mažai tautai yra užsienio politikos klausimai, ypač santykiai su buvusiu didžiuoju istoriniu mūsų priešu Vokietija. Dabar ji buvo tapusi mūsų sąjungininke. Lietuvos Tarybos tuometinę diplomatiją galima pavadinti ir realistine, ir toli į priekį matančia, ir drąsia. Lietuvos Taryba buvo įsteigta lei-dus vokiečiams, tad reikėjo pripažinti jų realią jėgą, nes jie tebebuvo okupantai. Bet turintys milžiniškų sunkumų kare, bolševikams (demagogiškai) ir Amerikai žadant tautoms lais-vę, vokiečiai tada buvo supratę, kad ir nacijų apsisprendimo teisė gali tapti jėga. Lietuviai ir sovietai kare su Lenkija buvo

tapę beveik potencialiais sąjungininkais. Nors pastarieji labai norėjo susigrąžinti Baltijos šalis ir net Lenkiją į imperijos sudėtį, bet kovoje su Lenkija pralaimėjo Varšuvos mūšį, tai ir nulėmė padėtį šiame regione. Neužmirškime ir to, kad tada sovietai siekė gerų santykių su pralaimėjusia karą Vokietija (kai nepavyko ten sukelti revoliucijos, pravertė ir geri santykiai).

Tada visi (išskyrus gal Angliją ir Prancūziją, didžiąsias kolonijines galybes) žadėjo laisvę ar bent autonomiją mažoms tautoms – Amerika, bolševikai, Vokietija. Tuo pasinaudojo Vidurio Europos mažosios tautos, ilgus amžius kentusios lenkų, vokiečių, turkų, rusų jungą.

Lietuvos diplomatija tada buvo meistriška, ko nepasakysi apie dabartinę. Iš pradžių, nusileidžiant vokiečiams, buvo sutikta sudaryti su jais konfederaciją, pasirinktas net vokietis karalius. Mano žmona Halina Siaurukienė pasakojo, kad Vokietijoje kalbėjosi su karaliaus Uracho anūku. Jis tebesidomi Lietuva.

Vokiečių padėčiai Vakarų fronte blogėjant, procesas buvo vilkinamas, nepriklausomybės aktas tarsi „užšaldomas“, po to vėl vykdomas (panašiai elgėmės ir mes vaduodamiesi iš SSRS). O paskui, vokiečiams pralaimint, buvo apsispręsta laisvos, nepriklausomos nuo kitų tautų valstybės naudai. Lietuva atgavo laisvę po šimtmečių vergijos, kaip ir kitos Vidurio Europos tautos.

Įdomiausi ir perspektyvoje svarbiausi (o dar vėliau – tragiškiausi) tada buvo santykiai su Sovietų Rusija. Buvome priešai. Bet kovose su Lenkija buvome savotiški ir priešai, ir sąjungininkai. Pažymėtina, kad V. Leninas pripažino Lietuvą puldamas Lenkiją, dar prieš Varšuvos operaciją, o ne po jos nesėkmės. V. Leninas griebėsi diplomatijos. Gal bijojo, kad Lietuva gali palaikyti lenkus? Nejaugi pusiausvyra tarp Len-

kijos ir Rusijos tada buvo tokia trapi, kad Baltijos šalių įsikišimas galėjo daug lemti? Beje, toje sutartyje Lietuvai buvo leista Rusijos ir Lenkijos santykių kontekste būti neutralia. Lietuva jau tada Lenkijos atžvilgiu vykdė padoriaų politiką. Gal tai tiesiog buvo „nauja“ (o iš tikrųjų labai sena imperinė) bolševikų diplomatija – žadėti iš anksto suprantant, kad tie pažadai tik laikini? Po tokio Lenino žingsnio, net „raudoni“ tradiciniai marksengelsiniai socialdemokratai, kuriems atrodė, kad kieno šautuvas, to ir valdžia (primena Mao?), turėjo apsimesti, kad reikia būti šiek tiek lietuviškais patriotais... Ir su tautiškumu kovojo, esą, tik todėl, kad jis buvo nedemokratiškas.

Taip gimė lietuvybės idėja ar litvomanijos mitas, gajūs net sovietų laikais.

Svarbaus dalyko pasiekti – atgauti visą savo etninę teritoriją – lietuvių tautai nepavyko. Bet dvasinis pakilimas buvo didelis. Mūsų tėvai ir protėviai įrodė, kad lietuviai sugeba pakovoti už laisvę. Bet kas yra pokunigaikštiniai, modernūs lietuviai? Kaip jie suprato ir supranta save? Atgimimo pirmatai ir pasekėjai suformavo originalią lietuvybės sampratą, tuo tarpu kai imperinėje Europoje ir Amerikoje tautybė beveik tapatinama su pilietybe. Įdomu, kaip tai komentuoja brolis lenkas.

Politinėje brošiūroje, finansuotoje Europos Sąjungos, (Kšyštofas Buchovskis (autorius parengta knygos santrauka) „Litvomanai ir polonizatoriai“, Seinai, 2011) rašoma: „Lietuvių tautinis judėjimas nuo pat pradžių didžiausia atgimimo kliūtimi įvardijo lenkų kultūros dominavimą ir tautos sulenkėjimą. Lenkėjimas – tai grėsmė etniniams lietuviams ištirpti lenkų jūroje (tą patį galima pasakyti ir apie kitų tautų įtaką – mano pastaba). Tai buvo suvokiama vos ne kaip tautos biologinio išnykimo grėsmė, todėl reikėjo tam skubiai už-

kirsti kelią. Inteligentija suvokė savo misiją (deja, dabar nesuvokia – mano pastaba) kaip etninių lietuvių „išgryninimą“. Tuo tikslu buvo siekiama atsiriboti nuo ligšiolinių tradicijų, susijusių su lenkinimu (tai tinka ir rusinimui, vokietinimui, „europinimui“ etc. – mano pastaba).

Tarp lietuvių beveik visuotinai iššaknijo įsitikinimas apie tautinių savybių paveldėjimą. (Šis sakinytis originale išverstas netiksliai, tad pateikiu kitą, Seinų lietuviškos vertimą – mano pastaba). Šis sakinytis ypač vertingas. Tai išsiaiškinsime vėliau pateikdami pilnesnį mokslinį tautos sąvokos apibrėžimą. Bet jis ypač vertingas istoriškai, nes ANO atgimimo žmonės mąstė taip pat, kaip mes, DABARTINĮ atgimimą vėl sukelti siekiantys dar išlikę sąmoningi lietuviai – mano pastaba). Jie samprotavo, kad lietuvių istorinėse žemėse visi žmonės yra kilę iš bendro lietuvių etninio kamieno. Buvo teigiama, kad dabartinė lietuvių kalba neatitinka tikrosios etninės lietuvių kalbos ištakų (lenkomanas mano, kad *po prostu* ar kitokia slavizmais užteršta lietuvių kalba yra tikra? – mano pastaba). Etnografinė Lietuvos teritorija buvo apibrėžiama kaip istorinė Lietuva (nemažai racijos yra, nes LDK ilgą laiką buvo draudžiama lenkams įsigyti žemės – mano pastaba). Taip interpretuojant tautos ir jos teritorijos apibrėžimą, žemės, kuriose gyveno baltarusiai ir lenkai, objektyviai vertinant, priklausė Lietuvai, todėl ten ir gyveno „lietuviai“. (Bravo, lenke, ir Z. Zinkevičius panašiai manė, kad ten gyvena iš dalies sulenkėję etc. lietuviai, ir ne tik jis vienas taip manė – mano pastaba.) Taigi tautos apibrėžimas nebuvo tikslus, nes ne visur buvo išsaugota gimtoji kalba, o ką jau bekalbėti apie lietuvių kilmę (taip mano lenkas, šį kartą klaidingai, nes tautiškumą per daug glaudžiai susieja su kalba – mano pastaba). ***Tautybė buvo apibrėžta kaip įgimta, nepriklausanti nuo žmogaus valios, paveldėta iš kartos į kartą. Ypač svar-***

bus rodiklis – kraujo ryšiai. Taigi išeity, kad dauguma lenkų, gyvenusių Lietuvoje, buvo etniniai lietuviai – tik sulenkėję arba tiesiog kalbantys lenkiškai (mano paryškinta, dar kartą bravo, lenke – mano pastaba).

Kaip nuostabiai aiškiai suprato lenkiškas kultūrtregeris (kitokių ES nefinansuotų, nes sulenkintą lietuvių lengviau paversti „europiečiu“), kaip suvokia lietuviai tikrą, genetinį tautiškumą, taip šuo užuodžia vilką, nors jie ir būtų kartu nelaisvėje auginti.

Kad dauguma Vilniaus krašto gyventojų yra apslavėję lietuviai, manė ir akademikas Z. Zinkevičius. Jis rašė knygą apie Vilnijos lietuvių tikrąją kilmę (planavo remtis gimimo ir kitais registravimo dokumentais, užrašais ant antkapių, pavardžių analize etc., kažin, ar spėjo tai padaryti). Panašiai rašė ir profesorius Mykolas Balinskis (už nuorodą ačiū D. Kirveliui), Jašiūnų dvaro savininkas. Jis gyveno tame krašte ir žinojo, kas yra kas. Mes, lietuviai, kartais neteisingai vertiname tokius aplenkėjusius ar „po prostu“ kalbančius lietuvius. Turime suvokti, kad mūsų tautą baltarusių (gudų), lenkų tautos šimtmečius veikė jau nuo Didžiosios Lietuvos Kunigaikštystės laikų ir vėliau. Svarų žodį tiriant šį abipusį poveikį čia turėtų tarti ne tik istorikai, bet ir kultūriniai antropologai, genetikai, etnologai, kultūrologai, lingvistiniai archeologai.

Nota bene: gudai, žydai ir net kai kurie „litvinai“ vietiniai lenkai nedalyvavo lenkų okupantų organizuotame tariamame „plebiscite“ dėl „Vilniaus krašto prijungimo prie Lenkijos“.

Didelis Vilniaus krašto lietuvių naikinimas ir rusinimas bei lenkėjimas vyko ir sovietų laikais. Kartą pavėžinau Vilnijos lietuvių. Suaugęs vyras (buvo truputį išgėręs) verkė, kad

jis lietuvis, žmona lenkė, o vaikai – rusai. Kodėl taip atsitiko, skaitykite puikų istoriką J. Rudoką ir kitus.

Ne tik tautiškumo samprata, bet ir ūkinė politika Lietuvoje buvo originali. „Raudonasis kunigas“ M. Krupavičius laisvoje Lietuvoje įvykdė mažą socialistinę revoliuciją (kaip kad Sąjūdis su 2–3 hektarais mūsų laikais), išdalino dalį dvarininkų žemių savanoriams, bežemiams ir gal daliai mažžemių kliuvo. Tada žemė buvo didžiausia vertybė. Tuolaikiniai Lietuvos politikai suprato, kad Lietuvos kova už laisvę dar nebaigta, kad vien tikėjimu su bolševikais nepakovosi. Be to, žemės reforma pakirto ir lenkomanijos įtaką, su kuria sėkmingai kovojo ir mūsų žvalgyba bei politinė policija, litvomanai tada laimėjo prieš polonizatorius. (O kaip bus dabar? Vis dažniau valstybinėse įstaigose girdim žmonių su akcentu...)

Tik sveika tauta sveikame kūne galėjo įvykdyti tokį žygį. Tada lietuvių tauta dar buvo darbšti, dora, veronikos nesiskandino, neaugino šunų ir katinų pramogai, bet gimdė vaikus. Kaimo žmonės labai sunkiai dirbo, bet, kaip man pasakojo didelė patriote mūsų giminėje vadinama teta Zofija, ji tuo labai stebėjosi, po sunkių darbų, vakarais skambėdavo dainos, iš jaunimo krūtinėse tryško džiaugsmas ir jėga...

Dabar per LRT girdėti kažkoks nelietuviškas kniaukimas.

Kitokie žmonės buvo anksčiau. Kartą pavėžinau liaudies muzikantą. Jam buvo jau virš 90. Jis pasakojo, kad jo tėvas neleido jam muzikuoti iki 40 metų, tuo galėjo užsiimti tik po tėvo mirties. Gamino jų ūkelis pieną, pamažu, sunkiai dirbdama susitvarkė šeima trobesius. Kai mirė tėvas, jis pats „iš pliauskos“ pasigamino pirmą smuiką, vėliau pramoko daryti juos geresnius, net natas įsigudrino skaityti. Kitas pavyzdys – A. Smetonos tėvas. Kai negerai žmonės, rašoma biografijoje, pavogė jo arklius, jis ant nugaros susinešė visą derlių... Mano a. a. uošvienė Elena Strumilienė pasakojo, kad net sunkiai dirbdami lietuviai dainavo, kaimas su kai-

mu lenktyniavo, kas gražiau padainuos per šienapjūtę. Dainos skambėjo ir į tremtį vežamų lietuvių traukiniuose. Rusai klausėsi susižavėję ir sakė: „litovcev vezut“...

Tik tokia tauta galėjo laimėti laisvę, įveikti „internacionalistus“ bolševikus.

Vienas didžiausių laisvos Lietuvos pasiekimų buvo tada gerai tvarkoma ekonomika, tvirta valiuta, mažas prasiskolinimas. A. Smetona neleido vogti. Net bendradarbis tautininkas už tai buvo „patupdytas“, kad negriautų valdžios prestižo. (Dabar „demokratinei“ valdžiai prestižas ar rūpi?) Buvo kuriamas laivynas, aviacija, statomi keliai ir tiltai. Deja, bet tautininkų valdžia „nematė“, kad smulkesni valstiečiai bankrutuoja, dažniausiai kvailai prasiskolinę. Jie negynė žmonių nuo lupikautojų. Bet labai nesistebėkime tuo, nes, kaip mane informavo didelis finansų žinovas, ir dabartinė ES (ir Lietuva) negina žmonių nuo lupikautojų, jų ekonominių teisių, „žmonės išnaudojami“. Dar nesukurtas teisinis mechanizmas, apsaugantis besiskolinančio žmogaus turtą ir žemę nesėkmės atveju, o didieji bankai niekuo nerizikuoja... Jus saugo net tarptautiniai „mechanizmai“.

Labai svarbu, kad laisvoje Lietuvoje, tiek prie Smetonos, tiek anksčiau buvo stengiamasi valdant ūkį taikyti, derinti kooperatinius, valstybinius ir privataus verslo metodus. Man pasakojo vienas dabartinės Lietuvos klaipėdietis: moku viską pagaminti iš metalo, medžio, bet nemoku parduoti... Tada taip nebuvo, beveik kiekviename kaime buvo nedidelė pieninė, kur galėjai pristatyti net dešimt litrų pieno, gauti atgal separuotą pieną, buvo daug mėšinių ir t. t. Lietuviai pamažu perėmė didžiąją dalį verslo į savo rankas. Vyko konkurencija su iki tol vyravusiomis „mažumomis“... Kai kas iš jų, nesakysiu kas, man papasakojo buvęs Klaipėdos sukilėlis (kartu laukėme priėmimo pas gydytoją), taikė ir nedorus me-

todus, mažumos dažnai „landesnės“ (taip būna ir dabar), nes joms netrukdo patriotizmas.

Nepaisant „buržuazinės santvarkos“, darbininkai „prie smetonos“ uždirbdavo neblogai. Buvęs smetoninis uosto krovikas a. a. Steponas Bernotas pasakojo, kad prie krantinės buvo galima pamatyti tokį vaizdelį: miega krovikas, šalia jo lentelė su užrašu „Be šimto litų nežadinti“. Gerai uždirbo karininkai, mokytojai, net kunigai, jei neklystu, gavo iš valstybės algas, nors krikdemai vėliau ir nebe Palaikė A. Smetonos. Deja, Lietuvoje, kaip ir visur, per daug buvo biurokratizmo, nors valdininkų ir iš valstybės gaunančių atlyginimą žmonių buvo mažiau negu dabar. Tai amžina valdžios liga.

Anais laikais mokslas ir studijos bei medicina buvo nemokami tik Sovietijoje... Tai buvo vienas didžiausių ir Lietuvos, ir tuometinės bei dabartinės Europos trūkumų. Nepaisant viso to, Lietuva ir lietuvių tauta sparčiai ėjo į priekį vydamasi net Suomiją.

Atkūrus nepriklausomybę prasidėjo „normalios“ europinės parlamentinės valsybės kūrimas. M. Krupavičiaus ir kitų vadovaujami krikdemai laimėjo rinkimus, suformavo pirmąją parlamentinę valdžią. Paradoksas: šalyje, kuri kovojo už pagrindinį europinį politikos principą, kad valstybės subjektas yra tauta, tautininkų partija, tiksliau sąjunga, buvo visai nepopuliari. Gal tautininkai neturėjo rimtos ūkinės programos, palaikė tik stambius ūkininkus? Gal jie, a la krikdemai, kaip velnias kryžiaus bijojo žodelio „social“ (tą lėmė kovos su bolševikais?)? Tas klausimas man gerai nežinomas. Tik viena ausimi girdėjau (ar viena akim skaičiau?), kad vis tik socialinė parama vargšams Lietuvoje buvo organizuojama. Tai, kad tautininkai pralaimėjo pirmą rinkiminę kovą krikščionims demokratams gal ir nieko labai nuostabaus, nes Lietuva buvo, iš vienos pusės, labai katalikiškas kraštas, o iš kitos (dėl Maironio, Vaižganto ir kitų įtakos), buvo tiki-

ma, kad katalikybė ir yra didžiausias lietuviškumas („kas ne lietuvis, tas ne katalikas“). Vėliau paaiškėjo, kad krikdemai geriau suprato, jog reikia remti smulkiuosius valstiečius. Tas „ėjimas“ padėjo ginantis nuo bolševikų, jie norėjo jį panaudoti ir kovoje su tautininkais.

Radau viename name smetoninio žmogaus pastabas religinės knygos paraštėse. Jis rašė: jei kunigai taip labai myli Dievą, tai kodėl mūsų klebonas augina tiek daug kiaulių? Toliau išvardintas visas klebonijos ūkis. Bežemis žmogus tuo piktinosi...

Bet ir krikdemai, ateitis parodė, nebuvo aukštumoje kritiniu momentu. Kas neleido jiems pasirinkti iki galo tautinio patriotizmo?

Atleiskite man už šią pastabą, katalikai – sovietiniai disidentai, Lietuvos patriotai. Iš dainos žodžio neišmėsi... Šūkyje Dievui, Tėvynei, Artimui nebuvo žodžio tauta. Tą suprato jau kunigas J. Tumas-Vaižgantas... Laikas būtų suprasti ir popiežiui Pranciškui ir mūsų vyskupams.

Apie socialistinio bolševikinio tipo internacionalistus ar liberalus kosmopolitus neverta nei kalbėti. Jie viską siūlo „spręsti demokratiškai“, net dalies Tėvynės praradimą, net tautos suvereniteto atsisakymą „savo noru“... Konstitucijoje parašyta, kad tauta turi teisę kovoti už savo laisvę. Reikėtų pridurti, kad tai amžina prigimtinė teisė.

Trumpais epizodais pailiustravau, kad tada kova už laisvę buvo rimta. Joje dalyvavo ir valdžios vyrai, ir kiekvienai tautai būtina dinaminė šviesuolių mažuma, ir geriausi liaudies vaikai. Dabar to neturime. Emigracijos, tremtys, žudynės, sovietinė spauda, euroglobalizmas padarė savo. Praradome tokį palikimą.

Kokią turime dabartį?

Niekada lietuvių tauta taip sparčiai nenyko, kaip dabar, „laisvėje“.

Lenkėjimas vyko šimtmečiais, carizmo laikais irgi vyko spartus lenkėjimas, bet jis buvo atsvertas valstiečių tautinio Atgimimo. Be to, atsikvošėjus caro vyriausybei, ji ėmėsi žingsnių lenkomaniją Lietuvoje pristabdyti, o rusomanija nespėjo įsibėgėti. Net kolonistų sentikių ir kitokių Rusija tada nespėjo labai daug į Lietuvą atgabenti.

Tarpukariu lietuvių tauta atsigavo, nors lenkai, vokiečiai ir atėmė dalį pačios svarbiausios teritorijos.

Sovietmečiu, kai „sužydėjo visas kraštas raudonai“, rusinimas vyko pamažu ir užtikrintai, bet, kadangi lietuvių kalba, skirtingai nuo Vidurinės Azijos, tebevyravo mokyklose, nulietuvėjimo procesas buvo lėtas (išskyrus Vilniaus „kraštą“ bei sparčią Klaipėdos kolonizaciją rusakalbiais). Tai nereiškia, kad nebūtume išnykę, bet sutrukdė „persitvarkymas“ ir Lietuvos Sąjūdis, stebuklingas metas, kai pati Rusija išstojo iš SSRS.

Puikiausias laikas susikurti tautinei politikai, bet ji nesusikūrė. O. Voverienė jau aprašė, kaip naujas atgimimo Sąjūdis netapo tautiniu, pagrindinė (landsberginė, ar ne? Klausimas teisėtas, nes man sakė, kad V. Landsbergis ne toks) jo dalis virto netikrų „konservatorių“ partija. Nepeikime per daug jų, nes eurorealizmas (ES – euroglobalistinė) – labai svarbi mūsų politinė linija, ES ir NATO atsveria Rusijos grėsmę. Tik nereikėtų euroentuziazmo, nes, V. Radžvilas rašo, ir Europos aplinkeliu galima sugrįžti į Rusiją.

Nėra ko kalbėti apie brazauskininkus, kurių viršūnė į laisvę ėjo stumiama (gerai, kad leidosi traukiami genzelių, gagilienių, rasimavičių) *stepas* po *stepo*. Jie, kaip rašo J. Bernatonis savo gražia kalba parašytoje knygoje, liberalėja. Eurorealistai, pragmatikai, bet per daug nepeikime, nes tai irgi rimta vadybinė filosofija.

Pirmą kartą etninės Lietuvos žemėse lietuvių tautai iški-
lo rimčiausia egzistencinė grėsmė.

Niekas valdžioje apie tai nešneka, net vengiama vartoti
žodį „tauta“; veltui Antanas Terleckas prašė vadovų, kad jie
kreiptųsi į mus „brangūs tautiečiai“.

Nejaugi nėra, nebuvo kitokių, nesergančių lietuviybės
deficito sindromu politikų? Kodėl nesusiformavo nacionalinė
ideologija, nepaisant R. Ozolo pastangų? Tai svarbus klausimas,
nes mes tradiciškai labai gerbiame ŽODĮ. Net chemikas
V. Daujotis Sąjūdžio ATGIMIME (2018 m. spalio) rašo, kad
reikia neapleisti humanitarinių mokslų, nedėstyti liberalizmo
privalomai „kaip kokio marksizmo“ aukštosiose mokyklose,
o iš filosofų tikisi, kad būtent jie pažabos globalizmą.

Esame poetų ir filosofų tauta. Filosofų yra daug „rūšių“,
vieni, kaip D. Kirvelis, biofizikas, kibernetikas, natūrfilosofas,
tiki, kad matematinė kibernetika pajėgs sumodeliuoti
žmogų. Skaitykite apie tai fantastiniame romane GALINGŲ-
JŲ BEJĖGIŠKUMAS (Heineris Rankas, V., 1980). Tai transhu-
manizmas. Irgi labai nepeikime, nes padeda suprasti techno-
logijų svarbą.

Kita filosofų rūšis – jau tradiciniu tapęs egzistencializ-
mas (gyventi reikia ČIA IR DABAR). R. Ozolas 2014 m. rudenį
atsiuntė man siuntinėlių, jame buvo jo plona knygelė apie
nacionalizmą, taip pat jo poezijos rinkinėlis (jame parašyta
„aš – filosofas materialistas“), taip pat mūsų filosofų Krivio-
Krivaičio A. Šliogerio tezės APIE LIETUVIŠKAJĮ GALVOJIMĄ
(„Nepriklausomybės sąsiuviniai“, istorijos ir kultūros žurnalas,
3(9), 2014).

Apie šį A. Šliogerio veikalą dar mažai kalbama. O juk
tai pripažinto didžiausiu mūsų filosofo kūrybos kvintesencija.
Tad pateiksiu citatas, paimtas iš to „Nepriklausomybės
sąsiuvinio“, tekstas labai trumpas.

Pagrindiniai teiginiai mano supratimu tokie: „galvojimas paprastai yra susijęs... su susiformavusia brandžia nacionaline *kalba*“; „unikaliausias savarankiško lietuviško galvojimo bruožas... yra fatališka orientacija į juslumą... anapus vadinamojo racionalizmo (spiritualizmo) ir vadinamojo empirizmo antinomijos ribų“; „lietuviškajame galvoji- me pirminė ir pirmapradė duotis yra ne kalbinė, o priešingai, nekalbinė“; „Lietuviškojo galvojimo pavyzdinė vieta yra... žmogaus rankų nelietas gamtovaizdis ant nekaltos žemės, po nekaltu dangum...“ (rašo žvejys mėgėjas – mano pastaba); „lietuviškojo galvojimo epicentrą išreiškia tezė „Aš matau“; „lietuviškojo galvojimo didieji atstovai... atsiriboja... ir nuo teologinio, ir nuo ideologinio, ir nuo technologinio mąsty- mo“ (lietuvis mąsto „savo galva“ – mano pastaba); „Lietuvių dievas... yra gamtiškas, o gamta... dieviška“; „žmogaus su- kurtas pasaulis – tik antrinis“; „šitokį pasitikėjimą savo aki- mis ir savo kalba pavadinčiau didžiausiu lietuviškojo galvo- jimo privalumu“. Citatos parinktos iš 66–69 psl.

Ne be reikalo R. Ozolas įdėjo šį veikalą į savo žurnalą.

Trečia, gal ryškiausia mūsų politikų ir filosofų atmaina – kultūrininkai. B. Genzelio filosofinę Lietuvos kultūros isto- riją turėtų skaityti kiekvienas inteligentas. Jis mano, kad net karas, kaip ir tautiškumas, – kultūros fenomenai. Skaičiau V. Radžvilo, S. Šalkauskio, A. Maceinos, J. Minkevičiaus etc. kai kuriuos kūrinius. Visi jie iš esmės kultūrininkai. Nors at- rodo, kad kultūrą kuria individualūs (ar net individualistai) menininkai, kalbos kūrėjai, bet kultūra yra kolektyvinis, net globalinis darbas. Tuo tarpu A. Šliogeris kviečia į viską žiūrė- ti egzistencialistiškai, iš asmeninio, net asmenybinio „regim- taškio“, ieškant naujų tikrovės atspalvių. Kadangi jis randa gamtą ir tautiškumą, Europos pagrindus, tai Ratas užsida- ro. A. Šliogeris (pri)baigia Europos filosofiją (tą pranašavo

A. Jokubaitis). Filosofijos katedras reikėtų panaikinti, palikti tik filosofijos istorijos specialybę?

A. Šliogerio straipsnį puikiai komentuoja N. Kardelis (ten pat, 61–65 psl.): „kiekvienas tikras filosofas... bet kokią nuostatą ar teorinę įžvalgą... yra linkęs... išnarstyti iki patirtinių akivaizdybių ar neįmanomų kvestijonuoti proto principų“ ... „Arvydo Šliogerio užduotis būsimiems lietuvių filosofams... – ...būti atpažįstamam ne kaip tautiškumo atžvilgiu anoniminiam filosofiniam kosmopolitui, o kaip savosios tautos atstovui.“

Kai kurie lietuviai rašė ne lietuvių kalba. Kadangi, dar P. Bielskis rašė, kad egzistuoja lietuviška pasaulėjauta, jie vis tiek galvoja „lietuviška galva“? Neįmanoma universalios tiesos? N. Kardelis tai gražiai paaiškina, aš tai supratau taip: objektyvumas ir subjektyvumas, nacionalumas ir internacionalumas papildo vienas kitą, kaip kad hologramos dalys sudaro visą hologramą.

Tad drąsiai atkurkime savo lietuvišką pasaulį, gelbėdami savo savastį parodysime gerą pavyzdį, taip padėsime visai Žemei ir Žmonijai išgyventi. Bet kaip tą konkrečiai daryti?

Minėtoje R. Ozolo plonoje (tik 32 psl.) knygelėje (NACIONALIZMAS – TAI TIKRASIS HUMANIZMAS, Lietuviškosios ideologijos metmenys, 2014) išryškėja, kad R. Ozolas jau ne tik kultūrininkas, bet ir politinis filosofas.

Buvau prirašęs daug tos knygos komentarus, pririnkęs citatų (per klaidą ištryniau). Neverta gailėtis, nes tą knygą, vertą dešimčių K. Markso ir L. Tolstojaus tomų, būtina iš naujo išleisti ir visiems skaityti VISA. Ji to verta, nes joje išdėstyta pilna **Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo DAR KARTĄ programa**. Tai prieštarauja realybei, bet ar kudirkų veikla jai neprieštaravo?

Kai kurie mano gerbiami žmonės R. Ozolo nemėgsta. Atseit, jis prieš ES, pasisavino Sąjūdžio ATGIMIMĄ, neaiški

istorija su A. Šimėnu, iš jo bet ko galima laukti (net iš išėjusio?). Bet gal be reikalo, nes vienoje vietoje, neprisimenu kokioje, jis rašė, kad tarptautinių organizacijų reikia, vadinasi, ne toks jau baisus ekstremistas buvo.

Jį reikia vertinti, nes kas kitas iš tokio rango Lietuvos politikų ir sąjūdininkų yra pasakęs, kad Lietuvoje DABAR tebevyksta rusinimas, lenkinimas, memellenderinimas (pridėkime dar Simonų, Dovydu, Elijų ir kitų gražių žydiškai krikščioniškų vardų gausėjimą, kai yra tiek daug dar gražesnių senoviškų lietuviškų vardų), kad kova dėl Vilnijos, Pietryčių Lietuvos ir Prūsijos bei Klaipėdos krašto dar nebaigta? Vadinasi, R. Ozolas suprato, kad „mažumos“ nėra „mažumos“, kad kai kurios jų yra imperinių tautų kolonijos mažesnėse tautose. Kiti tokio lygio politikai bijo apie tai ir prasižioti.

Ir daugybė kitų gerų „nacionalistinių“ dalykų yra jo knygoje. Kartą einant Gedimino prospektu jis pasakė: tautinėje kovoje svarbiausios trys ministerijos – užsienio reikalų, gynybos ir saugumo. Valstybininkas. Bet jis suprato ir švietimo (svarbiausios gynybos ministerijos pagal A. Juozaitį) reikšmę: „Iš tiesų, ir 1941 metais sukilo ir už Lietuvą 1944–1953 metais kovojo Pirmosios Respublikos mokyklas baigę jaunuoliai“ (24 psl.).

Aukštai vertintina ir jo pagarba prieškario laisvai Lietuvai, mūsų tėvų ir senelių kovoms už laisvę.

Gal dėl to kai kurie tautinės pakraipos šviesuoliai bando kurti viešerdvėje kultą. Nereikia to nei A. Smetonai, nei R. Ozolui. Geriausias paminklas tautininkui – tai vykdymas jo idealų, mokymasis, idėjų tobulinimas, klaidų taisymas, ideologijos vystymas.

Jo raštai (ir ypač kalbos) buvo labai ozoliškai neaiškūs. Kartą net supeikė mūsų dainas (klysta net orakulai). Trūksta, kaip ir kitiems kritikams, konkretesnių, „ūkiškų“ pasiūlymų, per menkai vertinama kibernetika, nieko nepadarysi, filo-

sofas. Buvo labai paprastas, išmanantis žmogiškų santykių diplomatiją, nuoširdus žmogus, neskirstęs žmonių į „apsigyvenusius“ ir „neparašiusius“... Tokie filosofai gerbia paprastus žmones, nors ir supranta, kad ne jie daro politiką.

Kartą savo kaimyno, buvusio R. Ozolo Lietuvos centro partijos pirmininko Albino Stankaus paklausiau: kaip Jūs vertinate Antaną Smetoną? Jis atsakė, kad teigiamai – A. Smetona iš nieko sukūrė valstybę, o mes...

Visada malonu išgirsti gerą žodį apie Prezidentą, kuris gynė lietuvių tautos interesus, statė mokyklas, o ne jas uždarinėjo, kurį išdavė savieji, tikriausiai nužudė svetimieji... Tai buvo vienas iš stimulų parašyti šį „Įvadą į tautinę politiką“.

Vėliau A. Stankus supažindino mane su viena knyga: Roberto Lanzos, Bobo Bermano BIOCENTRIZMAS (internetinė knyga). Toje knygoje neteisingai teigiama, kad Sąmonė iš potencialios kvantinės tikimybinės tikrovės kuria realią Tikrovę. Tai senas idealistinis subjektyvus požiūris.

Kadangi daug metų kūriau momentinę Kūrybos koncepciją, perskaitęs tą knygą, iš karto padariau išvadą: Visagalis (jis ne viskas, mums jis yra objektyvus) visą gamtą ir mus, erdvę ir laiką taip pat, sukūrė iš Niekdarės Materijos per nulinį laiko tarpą. Todėl visi Visatos kvantai (tarp jų mūsų kūnų, mūsų smegenų, mūsų kraujo) yra SURIŠTI. Tai ir yra Proto (sielų) ir Kosmoso (Pasaulio, Gamtos) bei Kūrėjo (jei yra kūryba, tai turi būti ir kūrėjas) tarpusavio supratimo esmė. Tad Visagalis, Gamta (įveikta materija) ir protingos Būtybės sudaro Būties trejybę. Taigi vėl Gamta ir gamtinis tautiškumas, seni Europos pagrindai.

Beje, JAV nepriklausomybės deklaracijoje rašoma, kad tautos laisvė atstatoma pagal Gamtos ir Gamtos Dievo dėsnius.

Kodėl atsikūrus Lietuvos nepriklausomybei ir vėl nelaimėjo tautininkai, R. Ozolo centristai, kitos tautinės jėgos?

Kapitalo diktatas, sunki Lietuvos ūkinė padėtis, pinigų stygius, Rusijos šešėlis lėmė? O gal trūko aiškaus kalbėjimo, gerų pasiūlymų liaudžiai, principų, kurie būtų tokie pastovūs ir paprasti, kad būtų neįmanoma jų nutylėti.

Yra ir kitas variantas, berods, Č. J. pasakė, kad rinkimus laimi tie, kas balsus skaičiuoja (tai Tautų Vado citata).

Yra išleista nuostabaus aiškumo knygelė lietuvių kalba: R. Gavelis, A. Degutis, Ž. Kačanauskas (plius Gintaras Miškinis, Vladas Palubinskas, Audrius Šulcas ir kt.) VALDININKŲ REKETO ŠALIS. Publicistiniai esė. Lietuvos verslininkų sąjunga „Kapitalistų klubas“, išleido spaudos bendrovių susivienijimas „Varpas“, spausdino „Aušros“ spaustuvė, išleidimo metai nenurodyti.

Buvau prirašęs daug analitinių komentarų, ištryniau. Knygelė ryškesnė negu mizesų, frydmanų, hajekų, poperių, tečerių, reiganų ir Legiono ekstraliberalų vagonai rašliavos. Jie peikia net liberalią Ameriką, net Lietuvos liberalus už per didelį „socializmą“ (kurio ten nėra). Tai beveik nauja, pasak V. Paulausko, religija (ar toks jau naujas Aukso Veršio ir Geltonojo Velnio kultas?). Ją reikia skaityti visą, po to padauginti gautas mintis iš minus vieneto, gausite beveik tiesą.

Sakau beveik, nes kai kurios idėjos, – kad reikia mažinti biurokratizmą, panaikinti patentus, ginti žmonių nuosavybę, veiklos laisvę, pastovią valiutą yra vertingos. Šioje knygutėje rašoma (tą mintį labai mėgsta žodmeistrai), kad bet kokia kvailystė visuomenėje yra kilusi iš kokio nors marazmatiko kūrybos. Materialistai individualistai vertina idėjas, bet jiems nesvarbias – tautą, šeimą, kovą su ydomis – nutyli, egoizmą, gariūnišką reketą ar spekuliaciją garbina. Tautinį socializmą kapitalizmo trubadūrai vadina „rezervatu“.

Susipažinęs su tokių liberalų įsitikinimais, geriau supratu, kokios mano pažiūros. Aš – ne pranašas, visuose mano

rašiniuose išreiškta tik mano nuomonė, tiesos aspektas, o ne visa tiesa. Tiesa priklauso visiems. „Tiesa viena, bet mes jos nepažįstame...“. Kas yra tiesa, neaišku, aiškiau, kas yra melas.

Skaitytojui gali pasirodyti, kad kai kurie šio „Įvado“ teiginiai fantastiški ar vaikiškos svajonės. Bet mums labiausiai ir stinga drąsos svajoti ir (pasi)tikėti. Prisiminkite politiką, kuris sakė: svajoti reikia! Kur mūsų čiurlioniai?

Pagrindinių idėjų ryškumo, pastovumo stinga mums, *tautcentristams*, pagal R. Ozolą, ieškantiems teisingos tautinės politikos Centro, kuris galėtų suvienyti visas kultūrinės, politinės ir kitokias tautiškai patriotines Lietuvos ir kitų mažų ir didelių tautų už laisvą ir teisingą gyvenimą kovojančias jėgas.

Tokio primityvizmo kaip lietuviškas *libertarizmas* mums neįmanoma pasiekti. Nes neigti visai paprasta, – tokios atmainos liberalai yra nusistatę prieš tautinę valstybę, net iš dalies apskritai prieš bet kokią valstybę (pažiūrėkite patys jų rodmenis). Valstybė ar tarptautinė organizacija *egocentrikams* reikalinga tik tiek, kiek ji saugos jų pinigus. Kai kurie jų netiki jokia teise, valdžia, morale ir linkę pasikliauti tik privačiomis jėgomis struktūromis ar net korumpūviniais metodais (neseniai mačiau per TV, kaip didžiojo kombinatoriaus pasekėjai juokdariai „rimtai“ šlovino korupciją). Nors jie vadina save liberalais, matyt, greit nusiridens iki pornografijos, kaip tai jau atsitiko Vilniuje („vieni sako sifilis, kiti – kolonijinė politika“, – V. Majakovskis).

O mums juk reikia kurti nebiurokratinę tautinę valstybę, geras tarptautines organizacijas, palaikančias visas mažas tautas, saugančias ir gelbėjančias Gyvybę, kuriančias Gėrio Karalystę, o tai yra sudėtingiausias uždavinys. Tą gali padaryti tik tautininkai bei tikri konservatoriai (tautiškumas nėra vienos partijos nuosavybė), tik jiems rūpi visa, kas gyva ir sveika. Beje, lietuviai turi sąvoką „tauta“ (nuo žodžio „tau-

tologija“, tautinė savastis, tapatybė), jos neturi imperinės nacijos (vartojančios *volk, narod, populus* ar *ethnic group* pavadinimus).

Įsiklausykite, lyg į Čiurlionio simfonijos pradžią, į Mažosios Lietuvos Tautinės Tarybos Akto (Tilžės Akto) žodžius:

„Atsižvelgdami į tai, kad viskas, kas yra, turi teisę gyvuoti ir į tai, kad mes lietuviai...“

Jame visa Europos išmintis ir ji pasakyta europietiškausios kalbos žodžiais. Ar išgirs ją merdinti, Mamoną ir magnetines korteles garbinanti Europa, ar atsities Tiesai, Laisvei ir Gyvenimui ji? Jei taip atsitiktų, ji galėtų padaryti didelę teigiamą įtaką visoms pasaulio tautoms.

Pataisykime R. Ozolo nacionalinę ideologiją.

Tautininkai – ne nacionalistai, aukštinantys tik savo tautą, jie gerbia ir myli visų tautų žmones, visą gyvybę. Tai esminė „nacionalistų“ terminijos korekcija. Nacionalistai tie, kurie yra tik už savo tautą, tik ją garbina, kitas niekina, net siekia nutautinti, išsklaidyti, išnaudoti ar net išnaikinti. Skaitant R. Ozolą ir kitus mūsų kultūringus tautininkus, aišku, kad jie ne nacionalistai.

Visų šalių tautininkai, vienykitės kovoje už visų tautų laisvę ir visų žmonių santarvę, visos gyvybės įvairovės išsaugojimą – gyvenimo, teisingumo ir gerovės šaltinį. Būtų gerai, kad įkurtumėte MATO (mažųjų tautų organizaciją), mokytumėtės vieni kitų kalbų etc.; ir didžiųjų tautų šviesuoliai, kitos organizacijos gali jums padėti šiame kilniame darbe.

Nusileiskime ant žemės, kurioje gyvename. Kai buvau dar vaikas, sename smetoniniame kalendoriuje ar elementoriuje skaičiau apie skruzdžių ir bičių tautas ir valstybes. Kilo klausimas, ar mes, žmonės, taip pat tik organizmai?

Vėliau domėjausi, nes visi tada buvome opozicijoje marksizmui, kas yra organinė valstybės ir visuomenės teo-

rija, kuri bando surasti analogiją tarp visuomenės ir organizmo. Atseit, kaip organizme ląstelės ir organai specializuojasi, taip ir visuomenėje atsiranda santykinai pastovios struktūros (valdantieji, pavaldiniai, kariai, verslininkai, darbininkai, protinio darbo darbuotojai ir t. t.). Tai panašu į senovės Indijos kastų ir varnų sistemą, tik pastarojoje pareigos, visuomeninė padėtis griežčiau paveldimi, bramanas sūnus – bramanas, šudros – šudra.

Tai labai neteisinga ne tik etiniu, bet ir genetiniu požiūriu, nes išminčiaus vaikai, deja, dažnai būna negabūs... Tik šiek tiek panašumo yra, juk net „socialistinėje“ sovietų santvarkoje, kurioje buvo manoma, kad kiekviena virėja gali valdyti valstybę, greit paaiškėjo, kad į valdžią atėjęs „proletaras“ greit tampa jau nebe juo, bet naujos „viršininkų“ klasės nariu ir engia žemesnes klases nei kiek ne mažiau, negu ankstesnieji „buržujai“ ar aristokratai. Tokia socialistinė sovietų tvarka labai primena senąją azijinę despotiją su jos valstybine vergove, biurokratine valdžios piramide ir su liaudies valdžia nieko bendra neturi. Kai kurie jos vadovai gyveno buvusių Rusijos didikų rūmuose ir mylėjo balerinas, o ne darbininkes... F. fon Hajekas „socializmą“ (sutapatindamas jį su totalitarine sovietinio tipo diktatūra) vadina keliu į vergovę, bet tai yra kelias į senovės Aziją ir kitas despotijas. Vergovė jau pažangesnė santvarka, nes joje nors vergvaldžiai yra laisvi, o despotijoje laisvas (ar tikrai?) tik Valdovas – Dievas (Genijus, Korifėjus, Pasaulinio proletariato Vadas, Generalisimus etc.).

Dar kartą pakartokime pagrindinę modernios (bet ne postmodernios) Europos politinę tezę: svarbiausia – santykiai tarp tautų, nes tautų viduje visada susidaro viena ar kita santvarka; ir tik laisvose tautose, joms varžantis ir bendradarbiaujant, įmanoma tą santvarką tobulinti.

Bet kas yra tauta? Pamažu ryškėja mūsų „lyade“, kad tai Gyvybės forma.

Tautos formavosi labai ilgai ir sudėtingai.

L. Hobhauzo nestoroje knygoje „Liberalizmas“ rašoma, kad „britų nacija yra savų gyvenimų sąjunga. Bet ši sąjunga yra sudaryta tam tikrais ryšiais, kurie jungia visus britų subjektus... idėjomis, patriotiniais jausmais, giminyste, bendru pasididžiavimu ir tūkstančiais subtilesnių sentimentų, kurie jungia žmones, kalbančius bendra kalba, turinčius bendrą istoriją ir suprantančius, kaip niekas kitas, vieni kitus“ (68 psl.). Tai, galima sakyti, klasikinis konservatyviai liberalios Anglijos pateiktas „nacijos“ apibrėžimas. Jame „giminystė“ yra tik vienas nacijos aspektų, ir ne pats svarbiausias; suprantama, nes Anglija tada valdė didžiausią pasaulio istorijoje imperiją. Tokį supratimą kūrė ne tik anglai (prisiminkim pasakymus „dievo tauta“, „sovietų narodas“ ir kitus).

Kitas, primityvus socialdarwinistinis nacijos apibrėžimas tapo visiems žinomu XX amžiaus metu, kad nacija – tai rasė. Jį kūrė ne vien vokiečiai (ir kiti Č. Darvino pasekėjai ir pirmtakai).

Labiausiai paplitęs tautos supratimas yra kultūrinis-kalbinis-politinis: tauta yra žmonės, kalbantys bendra kalba, turintys bendrą kultūrą (t. p. ideologiją, religiją, dorovę, politinę organizaciją, istoriją), teritoriją, valstybę. Apibrėžimas neatitinka tikrovės, nes škotai yra britų piliečiai, kalba angliškai, kultūra ir religija labai panašios, o yra kita tauta. Panašūs ir baltarusiai (gudai). Kai kurios tautos neturi savo pastovios teritorijos, valstybės, jų kolonijos – kitose tautose – kalba įvairiomis kalbomis.

Kartą vieno politiko, kultūrininko, pretenduojančio į Prezidentus, susitikime su rinkėjais Palangoje paklausiau, kodėl jis akcentuoja tautiškumo kultūrinį pradą, o ne kilminį.

Viena susitikime dalyvavusi ukrainietė paraudo ir replikavo: „Aš – ukrainietė, bet mano vaikai bus lietuviai“. Kandidatas atsakė, kad lietuvių apie trisdešimt procentų yra labai negyrynių, maišytų, kad reikėtų daug padaryti siekiant „atlietuvinimo“... Pavyzdys labai iškalbingas, nes teigiama, nors ir neiškiai, kad yra ir „grynų“ lietuvių. Daugiau iš kultūrininko nėra ko tikėtis.

Kitas, dar geresnis, pavyzdys yra pateiktas E. Turausko prisiminimuose apie Lietuvos nepriklausomybės praradimą. Sovietiniai okupantai tada susitarė su naciais dėl Baltijos šalių atidavimo Stalinui. Vokiečiai išsiderėjo, kad vokiečių kilmės piliečiai, kurie nenorės stalininio rojaus, galės repatrijuotis į Vokietiją. Tai tas naxis parašė straipsnį į Lietuvos kontroliuojamą, vokiečių kalba leidžiamą laikraštį, pasiūlė Lietuvos valdžiai, kad galima būtų dalį lietuvių išgelbėti, tik jie turėtų atitikti vokiečių rasinius kriterijus, o dokumentus „repatrijuotis“ norintys lietuviai pateiktų su vokiška „spalva“. Kaip atsakė Lietuvos valdžia?

Kad lietuvis negali virsti vokiečiu, net jei to norėtų. O to nacio straipsnio neleido spausdinti. Buitiniame lygmenyje nutautėjimas įmanomas, žinau atvejį, kaip italo ir lietuvių sūnus virto vokiečiu, bet Būties lygmenyje tautybė turi būti kažkas objektyvaus, ne vien pasas ar „įsitikinimai“.

Hitlerininkams okupavus Lietuvą „dvidešimto amžiaus mitinis naxis“ „nustatė“, kad tik mažiau kaip pusė lietuvių galės tapti vokiečiais, kiti turi būti ištremti, o jų vietą užims „tikri arijai“ (dėl „arijų“ termino vyksta diskusijos, vieni mano, kad tai šiaurės europiečiai, kiti, kad tai kilmingi žmonės Indijoje).

Iš anksčiau mano pateiktos medžiagos matyti, kad senojo, Pirmojo lietuvių tautos atgimimo veikėjai ir nepriklausoma Lietuva lietuvių tautą suprato kaip kilmę. Tad lietuviškas

tautiškumo supratimas yra genetinis, o ne etinis, ne kultūrinis? Gal net rasistinis?

Sukonstruokime tikslią, mokslinę tautiškumo sąvoką. Kultūra vadinkime VISĄ ŽMOGAUS fizinę ir informacinę (t. p. politinę!) veiklą, išskyrus nesąmoningus fiziologinius refleksus. Ilgoje savo archeologijoje ir istorijoje kovodami su kitomis gyvybės formomis ir tarpusavyje Žmonės kūrė ir tobulino patys save, kaip rūšį.

Jie iš pradžių naiviai manė, kad siela yra ne kūniška, juk sapnuose dažnai tarsi „keliaujame“, žiūrime į save iš šalies ir t. t. Šiuo metu manoma, kad siela (mūsų „softas“) yra užprogramuota kūnuose (mūsų „harde“).

Net Naujajame Testamente rašoma, kad net po mirties siela bus kūnuose, tik kitokiuose. Panašiai galvoja ir tie, kurie mano, kad siela susijusi su Kosmosu, ir pan.

Jei siela „gamtinė“, „natūrali“, tai kokią reikšmę turi „genai“ (žmogaus paveldimumo mechanizmai dar nėra iki galo ištirti; D. Kirvelis sako, kad net nežinoma, kur yra atmintis)? Ar genai lemia tik paviršutinius žmogaus rasinius požymius (akių, plaukų ir odos spalvą, veido formą, ūgį, fizinius gebėjimus etc.) ar ir „dvasinius“ (protą, kūrybinius gebėjimus, jauseną, net dorovę etc.)?

Kokios unikalios genatinės „priemaišos“ žmoguje svarbiausios? J. Baltušis pažino tautietį lietuvį Amerikoje iš nosies formos. O gal tarp tautiečių yra ir kitokių genų, lemiančių net jo pasaulėjautą, galvojimo būdą, protą ir kūrybiškumą? „Čia rusų dvasia, čia Rusia kvepia“, – A. Puškinas.

Tuo galima abejoti, bet kad yra „genai“ ir kad jie daug ką lemia, žino kiekvienas mokytojas, ir niekas tuo neabejoja.

Kur užprogramuoti jausmai, gerai dar nežinoma. Medicinoje būna atsitikimų, kai žmogų kankina baimė (tai „sielos“ reiškinys) dėl susirgusių kepenų (o ne smegenų!), ir pan. Tai kur yra siela, ne jau kepenyse, kaip manė senieji?

Žmogus „jaučia“ visą pasaulį, akivaizdus mūsų Sąmonės ryšys su juo, bet taip pat akivaizdu, kad ir mūsų kūnai jai turi didelę įtaką. Išgėrei truputį, ir jau tampa kitoks... Išgėrei daug, prarandi protą ir atmintį...

Siela, asmenybė unikali būtent jos jausmingu kūniškumu, kuris yra mūsų gamtinė „istorija“, mūsų didžioji Paslaptis, nes nežinome, kas bus PO TO. Bet tautos nėra toks paslaptingas dalykas, jas sėkmingai tiria kultūriniai antropologai (etnologai) etc.

Logika visur ta pati, Kosmose, mūsų kūnuose ar pas Viešpatį Dievą, mūsų gebėjimas padaryti išvadas iš prielaidų ir žinomų, stebimų faktų, sako, kad TAUTA YRA ORGANINIS, BIOLOGINIS KULTŪRINGO ŽMOGAUS IR GAMTOS KŪRINYS. Gamtą sukūrė Dievas, bet tautas kuria patys žmonės.

A. Hitleris (pasirodo duomenų, kad jis tikriausiai nebuvo vokiečių draugas) savo knygpalaikėje rašė, kad žmonės labai rūpinasi gyvulių veislių gerinimu, bet ne savo tautos rasiniu grynumu. Nejau žmonės reikia „gerinti“ taip, kaip selekcininkai gerina gyvulius ir augalus, išvesdami „grynas“ linijas, po to jas kryžmindami?

Socialdarvinistinė atranka praеityje, be abejo, vyko, bet protingas žmogus suprato, kad įvairovė yra geriau negu silpnųjų išnaikinimas, kad be plataus spektro įvairovės negali būti pažangos, nes nebūtų, iš ko rinktis. Fiziškai ar kitaip silpnesni žmonės dažnai būna kūrybiškai ir dvasiškai pranašesni už galiūnus.

Kilminės, tikros, „grynos“ tautos susidaro per kovą, per žiaurią politinę ir ekonominę atranką tik iš dalies (kovoje tautos dažniau išnyksta negu susidaro). Tautos yra žmonių rūšies rasių porasiai, atmainos, kurios susidaro dėl gausybės įvairių faktorių: ilgo, taikaus geografinio izoliuotumo, kultūrinės ar religinės bei politinės saviizoliacijos ir t. t. Visais

atvejais reikia, kad populiacija būtų nemaža (kitaip gresia išsigimimas) ir pakankamai atskirta nuo kitų populiacijų, labai atvira viduje sudarant šeimas. Tada per ilgus šimtmečius visos tos populiacijos atmainos susilydo ir susidaro homogeninė, tikra, „gryna“ tauta. Tai panašu į metalų ar kitokius lydinius. Žodį „gryna“ dedu į kabutes, nes jei metalo lydinys yra homogeninis, unikalus, tai nereiškia, kad jis grynas, priešingai, legiruojančios priemaišos suteikia jam tas unikalias savybes. Taigi, „gryną“ tautą nusako būtent genetinės priemaišos, sudėtos į pagrindinį Žmonių rūšies „metalą“.

Vienas žydų kilmės politologas rašė, kad homogeninės tautos gali būti pavojingos, nes gali pradėti skelbti rasių „grynumą“ ar „pranašumą“. Kartą skaičiau apie vienos arabų genties gyvenimą. Jie buvo klajokliai, gyveno „be sienų“. Tačiau genties šeichas labai žiūrėjo, kad jo genties unikalus „lydinys“ nebūtų per smarkiai pakeistas, kad jo tauta išliktų.

„Laisvai“ sumaišius visas tautas į vieną, kas atsitiktų? Susiformuotų „gryna“ superimperinė, globalinė tauta... Naujos kokybės neatsirastų, sumažėtų galimybės žmonijai tobulėti. Kur nėra įvairovės, atsiranda tik „taip“ ir „ne“, viena spalva plus jos nebuvimas (juoda), bet nebėra atspalvių. Tik išsigimęs buržuazinis menas mato grožį vienos spalvos kvadrate kitos vienos spalvos fone... Nedaug tame prasmės.

Tautos (iš)gyvenimo principas – konservatyvus. Kiekviena tauta siekia išsaugoti savo biologinę savastį. Tas siekis savo prigimtimi kultūrinis ir artimas universaliam homeostazės dėsniui. Jei tautos nesiekia išlikti, tai labai greitai išnyksta ar virsta kitomis tautomis. Tautų nebūty daug išnyko... Išnykti labai lengva, išlikti daug sunkiau. Išnaikinti irgi lengva, išsaugoti – sunkiau.

Galutinė geros tautinės santvarkos konstravimo išvada būtų tokia: maišymasis turi būti, bet tik mažas ir lėtas, tada ir

savastis nenukenčia, ir tauta – žmonijos ląstelė – auga sveika. Toks ribotas maišymasis vyksta tarp laisvų, nepriklausomų tautų, jei jos nėra užsikrėtę globalizmo liga, jei nori išlikti savimi. Tai geriausiai pasiekama, kai emigracija yra laisva, o imigracija, priešingai, labai suvaržyta. Emigrantai siekia susirasti „geresnę“ tautą, kuri sugeba geriau, negu jie patys, tvarkytis, jei jų bus per daug, ta tauta taps tokia, kaip jie... Deja, kai kurie verslininkai (ir valdžia) mano, kad jiems reikia pigesnės darbo jėgos, jie ne tautos, bet savo kišenės patriotai.

Išsiaiškinimui, kuri tauta geriausia tvarkosi, būtina sudaryti visoms tautoms vienodas galimybes (apsirūpinimas žaliavomis, žiniomis, įgūdžiais, sveikata, ugdymu ir t. t.). Tai vadinama TTT – teisinga tarptautine tvarka.

„Geresnė“ tauta galima būti labai įvairiais požiūriais, ne vien ekonominiu. Sulydžius visas tautas, tie aspektai išnyksta, žmonija genetiškai nuskursta, jokios organizacinės atrankos nebelieka. „Stiprus“ centras tampa kvaila valdžia.

Tik daugiatautė žmonija – geriausias būdas žmonijai tobulėti, tad tik tautininkai galvoja rimtai apie žmoniją, jos ateitį, o liberalai, komunistai, visokie leftistai gyvena tik šia diena, yra vienadieniai (K. Stoškus apie šiuolaikinę kultūrą).

Individualizmo adeptai mano, kad įmanoma individuali atranka (žmogiškųjų gyvulių ūkis), ją gali vykdyti valdžia, kapitalas („darbdaviai“), mokslininkai – genetiniai inžinieriai etc., bet tokie „egzaminatoriai“ neišvengiamai subjektyvūs. Tik ten, kur santykiauja ne individai, bet masės, išryškėja objektyvios galimybės ir perspektyvos.

Kai buvo atrasta genetika, komunistai kosmopolitai patyrė šoką. Jie manė, kad žmogus yra popieriaus lapas, kuriame visuomenė, jam augant, „prirašo“, ko tik nori. Jiems atrodė labai blogai būtų, jei genetiniai įgimti skirtumai lemtų

žmonių nelygybę ir giesmė „laisvė, lygybė, brolybė“ taptų tik meno, o ne politinės ideologijos kūrinium.

Kad visi yra vienodi, mano daugelis. Net Martynas Yčas savo knygoje APIE BIOLOGIJĄ (K., 1994), pasitelkdamas V. Heizenbergo autoritetą, nemoksliskai teigia, kad žmonių visuomenėje socialdarvinistinę atranką yra pakeitęs „lamar-kizmas“. Noriu turėti ilgesnį kaklą ir jį turėsiu (kaip žirafa), noriu būti protingesnis ir tapsiu, nusipirkęs protingumo geną ir įsidieęs sau pagal V. Šikšniaus metodiką.

Kol kas taip paprastai patobulinti žmonių neįmanoma, genetines manipuliacijas su žmogumi draudžia ir daugelio šalių įstatymai. Be to, kas spręs, kurie yra geresni, protingesni? Visokiausi „egzaminų centrai“ dažnai būna neobjektyvūs ar korumpuoti, geresnius pažymius rašo „saviems“ ar tiems, kurie daugiau sumoka. Sunku surasti objektyvų talento geną, nes kartais net daug kalbų nemokantis tampa puikiu diplomatu ar politiku, o mokykloje prastai mokėjęs matematiką – genialių fiziku.

Šiuo metu genai ir genetika tiriami, daromi IQ testai, ieškoma genetinių duomenų archeologijoje. Net A. Hitlerio šeimos genai buvo patikrinti. Rašoma, kad net labai maišyta žydų tauta ėmė ieškoti genetinės savasties ir ją rado. Kai kurios etninės grupės (aškenaziai, baltieji) pripažintos tų testų tyrėjų labai „gudriomis“. Bet ar gudrumas yra protas?

Aš esu linkęs manyti (senas jūrininkas pasakojo), kad ir „spalvotieji“ ar „juodukai“ yra labai nekvaili. Jie ne kartą lietuviams Afrikoje yra sakę: ne jūs, baltieji ar žydai, valdysite mus, bet mes jus...

„Grynų žydų“ paieškos man atrodo irgi nerealios, juk žydai po tūkstančius metų trukusių klajonių po Europą tiek sueuropėjo, kad tapo europine tauta, nors jų kultūra nuo europiečių dar šiek tiek skiriasi. O mes, lietuviai, tampame „amžiniais žydais“, pasaulio klajūnais...

Taigi, tauta yra kažkas realaus, istorinio ir genetinio, o ne idealaus, sugalvoto, bet tautos genetika ir istorija yra labai įvairios, ir tai gražu, vertinga.

Vienoje Tėvynėje kartais gyvena įvairios tautos, kurios kartais tik po tūkstančių metų susilydo į vieną pilietinę naciją. Jei tas susilydimas greitas ar prievartinis, ta nauja imperinio pobūdžio nacija dažnai būna labai šovinistinė, agresyvi, tai visiems žinomas neofitų ekstremizmo pasireiškimas.

Tai gal kultūra tautiškumui nesvarbu? Labai svarbu, nes savo kultūrine veikla žmonės sukuria, sunaikina ar išsaugo tautas, tik reikia suprasti, kad kultūra, kaip jau minėjau ir kaip rašo B. Genzelis, yra labai plati sąvoka (politika, religija, ekonomika, net technologijos irgi yra kultūra).

Ar reikia sąmoningai keisti tautas? Stalinistų bandymai sukryžminti žmogų su beždžione nepavyko. Bet šiuolaikinė genetika gali viską, net iš musės padaryti dramblių (?). Mūsų organizmai netobuli, gal ir galima būtų kai ką, nusižiūrėjus į kitą rūšį, patobulinti ar sukurti mėlyną žmogų?

Tačiau tokie bandymai labai pavojingi, nes nežinoma, kaip elgsis „antžmogis“. Lygiai taip pat, kaip nežinome, kaip elgsis žemėje „ateivis“...

Gerbti, tausoti visas gyvybės formas, suvokiant, kad ir mes visi esame Gyvojo Medžio atšakos, reikia ne tik iš etinių sumetimų, bet ir todėl, kad gyvybės formos – didžiausias Žmonijos turtas. Sunaikinus gyvybės įvairovę, pavojai iškils ir žmogui.

Tai visiems žinoma, tik ne valdžiai, ne Kapitalui.

Nežinome, kokios tautos Žmogus įmains pačią svarbiausią pasaulio paslaptį, atvers Žmonijai neregėtas galimybes. Tokį žmogų sunkiau sukurti negu dirbtinį intelektą, nes kalbame apie kreatyvinius, o ne loginius ar matematinius sugebėjimus.

Kodėl tie, kurie valdo pasaulį, negelbsti mažų tautų? Kodėl leidžia niokoti Gyvybę? Nejau dar stinga pinigų, kad trokšta pelno iš nukirstų medžių, iš palmių aliejui paaukotų orangutangų, iš paskerstų maistui delfinų? Gal mano, kad pasaulio pabaiga vis tiek bus (tad gyvenkim šia diena)? Gal ją planuoja. Sėklas kaupia, kam? Įsikūrimui kitoje planetoje? O gal pasaulinės Vyriausybės dar nėra, dar tebevyksta ekonominė kova dėl valdžios?

Sudarėme genetinę tautos sąvoką, matome, kad ji labai skiriasi nuo dabar vyraujančios pilietinės, politinės, kultūrinės, kalbinės sąvokos. Kosmopolitizmas madoje. Kiekviena sportinė Europos komanda būtinai nori turėti bent vieną „nuarijų“ (taip mandagiai vadinkime juodaodžius afrikiečius, nes jie yra labai kilmingi, juk mes kilę, atrodo, iš Afrikos).

Vienos tautos labai atsparios (žydai, čigonai), kitos, deja, ne. Net vienoje valstybėje, net ilgą laiką kartu gyvenantys žmonės kartais netampa viena tauta. Rusijos totoriai nėra rusai, net vokiečiai šveicarai gerokai skiriasi nuo šveicaro prancūzo ar italo, Amerikos anglai, prancūzai, vokiečiai maišosi lėtokai. O mes? Nyksta sparčiausiai Europoje.

Sunki Prancūzijos ir visos Europos padėtis. Jei „naujieji arijai“ bei kiti migrantai Europoje taps dauguma, išnyks net didelė tauta, prancūzai. Gal todėl vienas prancūzas sakė: „Le Pen – good solution.“ Jis nenori, kad prancūzai išnyktų.

R. Mc Culloch (nežinau kaip tarti) internete rašo, kad jeigu nebus imamas adekvačių saugos priemonių, europiečių rasės porasiai išnyks. Jis suskaičiavo dešimt europinių, šešias mongoloidines ir devynias juodaodžius (afrikiečių ir australozijiečių) rases. Nuostabi paletė žmogiškų spalvų, o dar yra atspalviai. Būtų gaila, jei tokia įvairovė pavirstų vienoda, šokoladinės odos spalvos mase.

Dar taip neseniai Europos tautos valdė visą pasaulį, kovėsi tarpusavyje ir sužlugo. Susivienijusi ES siekia tautų ištirpimo; kadangi imigracija iš Trečiojo pasaulio į Europą didelė, rezultatas gali būti akivaizdus. ES negina savo tautinės savasties, krikščionių ir net leidžia griauti savo ūkį, nebevykdo ryškaus ekonominio, socialinio, technologinio, mokslinio progreso.

Kas neina pirmyn, tas eina atgal. (I. Simonaitytė)

Kodėl ES taip elgiasi, nežinau.

Kai taip parašiau laikraštyje, sulaukiau komentatorių priekaištų, atseit, viskas aišku, taip daro žydai, masonerija etc. O gal taip daro rusai, kinai, Anglijos karalienė? Iš kur aš galiu žinoti.

Kas galėtų pagerinti padėtį? Gal reikia senojo „nacionalizmo“, kai visi buvo tik už save? Ar nacionalsocializmo? Dabar „nacionalizmas“ ir „socializmas“ atrodo baisios sąvokos. Liberalai turėtų pastatyti paminklą J. Stalinui už tai, kad sukompromitavo socializmą, o kosmopolitai – A. Hitleriui, kad sutersė nacionalinę idėją. Sako, kad toks paminklas jau yra.

ES ne tik dėl nevykusios politikos, bet ir dėl savo geografinės padėties ypač sunku atlaikyti migracinį spaudimą iš Afrikos, Artimųjų Rytų. Kaip suderinti tarptautinį „aparteidą“ su žmonių teise gyventi, kur nori, tapti, kuo tik nori? Gimus tautiečiu, tapti kitataučiu neįmanoma, tapti pasaulio piliečiu, globėnu galima lengvai, tik reikia atsirasti ten, kur tautiškumas yra nesvarbus (tai tautinės politikos paradoksas). Ir tokią teisę žmonės turi turėti (žinoma, ribotą, nesunaikinant kitų, „natūralių“ tautų).

Europai būtų naudinga sukurti Globėniją, buferinę globėnišką valstybę Šiaurės Afrikoje, kuri akumuliuotų Afrikos ir Azijos pabėgėlius (procesas turėtų būti valdomas). Kodėl

ten? Ši istorinė sritis per amžius buvo valdoma ir kolonizuojama įvairiausių tautų ir civilizacijų, ideali vieta Globėnijai.

Panašią valstybę Šiaurės Afrikoje planavo JAV Prezidentas F. D. Ruzveltas, tad aš neoriginalus. Kartu su Amerika Europa (arba net vien Amerika) galėtų tą padaryti. Ir tai nėra kokia labai didelė fantazija. Ir jei to nepadarys, pasaulis greitu laiku susidurs su didele agresyvia galybe. Vienas žmogus sakė, kad Amerikai nieko nereikia, ji ir taip valdo pasaulį. Ar tikrai?

Gal Amerika Europos galybės bijo dar labiau negu Kalifato?

ES pasiskelbė, kad eina kitokiu keliu. Ji pati nori tapti ta Globėnija! Dabar Europa nori tapti Tėvyne visiems, kas tik nori. Anglija to nepanoro, išstojo iš ES. Amerika, atrodo, irgi eis „America first“ kursu, atsiskirs nuo Europos, gali net NATO sugriūti. Vienas senas vokiečių mokytojas sakė, kad ES gali tapti atsvara Brazilijai, JAV, Kinijai... Panašu, kad ES nori tapti nauja Amerika viso pasaulio migrantams. Vokiečių manė (ir R. Ozolas taip pat), kad ES taps stipri. Ar tikrai ji tokia taps, praradusi savo europietiškas šaknis (apie jas skaitykite Jūratę Statkutę de Rosales, ji mano, kad kai Europa perskaitys jos knygą, pasikeis ES pažiūra į mus)?

Atsiranda Europoje ir tautinių jėgų, tai mūsų vienintelis šansas išgyventi. Kai kurių jų lyderiai laksto į Rusiją (kaulija pinigų?). Rusija, sovietai visada kurstė Europos tautų nesantaiką. Protu nesuvokiama, kas vyksta, pasakytų R. Ozolas. Neįmanoma juos dar per mažai mušė?

Kodėl ES taip taško pinigų (už kuriuos būtų galima sukurti kokybiškai naują ekonomiką), neleidžia skatinti ir neskatina savo tautų ūkio, leidžia Kinijai ir kitiems jį žlugdyti? Neįmanoma Europą valdo ne europiečiai?

Problema yra tai, kad net didesnės laisvės Europoje norinčios šalys nevieningos. Neseniai rašyta, kad Vidurio Eu-

ropos šalių vidaus reikalų ministrai parašė laišką ES, kad ji nebeprivertėtų mūsų šalių dėl migracijos. Lietuvos ministro (-ės) parašo nebuvo. Faktas nepatikrintas, gal Rusijos trolių darbas... Paskambinau į URM, pasakė, kad tai ne mūsų reikalas, migracijos departamentas. Paskambinau ten, atsakė, kad „nieko negirdėjo“...

ES ir Lietuvai akivaizdžiai stinga elementaraus savo istorijos žinojimo, supratimo, kas yra tauta ir kokia turi būti tautinė politika, kokios yra pagrindinės politinės ideologijos, kur yra teisingos tautinės politikos Centras.

Kelis dešimtmečius studijavau ir kūriau politinių idėjų sistemą, iki galo tai nepavyko, nes ekonominį ir tautinį aspektą laikiau lygiaverčiais.

Kartą buvom susirinkę (įvairių socialistinių srovių žmonės) pasitarti. J. Rudokas, a. a. V. Skuodis ir aš buvome už tautinį socializmą. Bet „anarchistas“ nukirto: nacionalsocializmą jau girdėjom! Ir visi nusigandę nutilo.

Gal prisiminė posakį, kad patriotizmas yra paskutinė nacionalistinio niekšo priebėga? Gal nesupratome tada, kad patriotizmas, galimybė vienoje valstybėje ar tautų sąjungoje esant NUTAUTINTI visas ten „laisvai“ gyvenančias tautas ir išnaudoti žmones, yra paskutinė kosmopolitinio niekšo prieglauda?

Atsisakius „gero nacionalizmo“ sąvokos, taip pat supratu, kad internacionalinis patriotizmas (vien Tėvynė be savos tautos) irgi nėra gerai, Centre atsiduria Gyvosios Tautos sąvoka; paklausus savęs, o kas yra tas liberalus „leftizmas“ (Amerikoje liberalai vadinami kairiaisiais), galima lengvai sukonstruoti iš principo naują, labai paprastą politinių idėjų sistemą (joje „inter“ reiškia internacionalizmą arba kosmopolitizmą, „taut“ reiškia naują tautinę politiką (ne nacionalistinę ir ne internacionalistinę), „nac.“ – seną nacionalistinę politiką):

**Interkomunizmas, tautkomunizmas, nackomunizmas.
Intersocializmas, tautsocializmas, nacsocializmas.
Interliberalizmas, tautliberalizmas, nacliberalizmas.**

Kokias istorines santvarkas atitinka tos sąvokos?

Komunizmas – etatistinė ekonomika, socializmas – stiprus ir valstybinis, socialistinis ir privatus sektorius ekonomikoje, kurioje ypač saugoma smulki ir vidutinė nuosavybė, liberalizmas „laisvė“, kurioje atsiranda nežabota stambiojo kapitalo valdžia (žlugdant smulkiuosius).

Interliberalizmas ir yra Amerikos, o dabar ir viso pasaulio globalistiniai liberalbolševikai arba autoritariniai liberalai.

Ar nacių fašizmas buvo nacsocializmas? Ne, jis buvo nacliberalizmas, nes naciai tik demagogiškai buvo prieš bankų ir stambiojo monopolinio kapitalo valdžią.

Nacliberalizmas neturi normalių socialistinių reguliavimo svertų, tad imasi teroro ir prievartos, todėl ir yra fašizmas.

Stalino komunizmas buvo didžiarusiškas nackomunizmas su maža žydų politbiure priemaiša. Tautsocializmas nebuvo realizuotas (jį bandė įdiegti, sako, kad žydų kilmės, L. Berija).

Yra dar vienas „slaptas“ dalykas – „tunelinis“ ryšys tarp nackomunizmo ir interliberalizmo (globalinės monopolijų valdžios). Juk abiem atvejais ekonomika atsiduria nedidelės grupės žmonių rankose.

Jei toje grupėje vyrauja vienos tautos žmonės, turime faktinį nackomunizmą (panašų į fašizmą, prisidengusį liberalizmu); jei imperiją valdo kelių tautų „biuras“, turime jau interkomunizmą, prisidengusį liberalizmu (panašų į fašizmą).

Kur dingio schemeje konservatizmas? Kažkur netoli tautliberalizmo.

Pati valdymo forma („demokratinė“ ar kitokia) neturi didelės reikšmės. Svarbu įveikti „tarptautinių“ korporacijų

valdžią ir visuotinę mūsų sąmonės komercializaciją (Pagal R. Ozolą – socialistą).

MATOME, KAD SISTEMOS CENTRE YRA TAUTSOCIALIZMAS, TODĖL JĮ GALIMA VADINTI IR TAUTCENTRIZMU. Buvimas Centre reiškia glaudžius ryšius su VISAIS, pagarba visiems (ne tik stipriuosius reikia gerbti).

Belieka išsiaiškinti, kas yra socializmas, gal kapitalizmo ir komunizmo „mišrainė“?

RTVi neseniai paskelbė, kad gal kiniškas komunizmas yra nauja, trečia santvarka. Tai abejotina, nes jie gal tik mulkindami Vakarus įsileido jų kapitalus, moko juos Davose „laisvos prekybos“ ir taip siekia pasaulinio ekonominio viešpatavimo. Tai nesunku, nes Vakarų lyderiai godūs pinigų, o Rytai – naujų technologijų.

Tikrasis socializmas nėra kapitalizmo ir komunizmo lydinys, bet santvarka, kai abi ekonominės sistemos koegzistuoja IŠ PRINCIPO, ilgą laiką, jei ne amžinai. R. Ozolas rašė, kad principai yra susikalbėjimo pagrindas. Tokia santvarka, kai valstybė pati užsidirba nemažai, įgalina mažinti mokesčius ir biurokratizmą.

Kuo pranašesnis toks socializmas? Nes jis labai stabilus.

O gal gali būti stabilus ir tautliberalizmas? Ne, nes laisvos rinkos sąlygomis būtinai įsigalėtų kuri nors stipresnė, mažiau moralinių skrupulų turinti tauta ir jis virstų nacliberalizmu (fašizmu) ar nackomunizmu, jo veidrodiniu atspindžiu.

Taigi, teisingos tautinės politikos Centru tampa tik tautsocializmas. Jis siekia visų tautų, gyvybės išsaugojimo, tautos juk taip pat yra gyvybės formos.

Toks Centras turi siekti ir dviejų ekonomikų – rinkos ir valstybinės – ilgalaikio, principinio suderinimo. Skaičiau, kad laisvos Lietuvos laikais tai, kas nauja, pažangu versle

pastebėdavo valstybė ir kurdavo valstybines-kooperatines firmas plačiau įgyvendinti. Dabar Vakaruose valstybinis sektorius naikinamas, o privatus greitai paskelbia savo privatumą, pakeldamas kainas, atleisdamas darbuotojus, monopolizuodamas kapitalą ir resursus, blogindamas produkcijos kokybę. Tokiomis sąlygomis lengva būti pranašesniu ir „pažangesniu“. Bet mitas – tai, kad privatus ūkis pranašesnis už socialistinį, yra mistika. Norvegijos valstybinis finansinis fondas puikiai tvarko finansus (valstybė ir naftos ūkį), o Lenkijos valstybė valdo – „Mažeikų naftą“ (tvarko savo, o ne mūsų naudai).

Kodėl Lietuvos valstybė to nesugeba, nesugebėjo? (Tarpukario Lietuva būtų sugebėjusi, bet jai sutrukdė.) Korupcija, kitų tautų spec. tarnybos, mūsų parsidavėliškumas ir kvailumas? Palieku spręsti skaitytojams, spauda apie tai ir visokius „independensus“ daug rašė.

Nelygybė didelė, problemų daug, kartais net apima komunistinę pagunda. Bet manau, kad tik tautsocializmas, tik ūkio socsektorius gali garantuoti realias lygias visų piliečių galimybes, ko negali liberalizmas. Tam reikia daugelio dalykų:

- A. Kiekvienas turi turėti teisę dirbti (darbas garantuojamas soc. sektoriuje). Žmogaus negalima išvaryti iš soc. sektoriaus. Jei nori išeiti į privatų, gali, tačiau bet kada gali ir sugrįžti. Socializmas – tai darbo, o ne pinigų kultas.
- B. Jame turi būti nemokamas mokslas, medicina, žinios, profesinis parengimas etc.
- C. Žmonėms suteikiama daug atostogų ir laisvalaikio ugdymuisi, visa žiniasklaida turi tam tarnauti.
- Č. Visi jame turi turėti žemės, namus, ir ne vienus („mano namai – mano tvirtovė“). Turtas neapmokestinamas (mokesčiai tik simboliniai). Su monopolijų įsigalėjimu

kovojama ne turto apmokestinimu, o pajamų apmokestinimu ir kitokiais būdais. Pensininkai nuo mokesčių atleidžiami. Privačių pensijų fondų nefinansuoja valstybė. Valstybinės pensijos sulyginamos, mokami tik priedai už stažą, ne už buvusias dideles algas. Socialinio fondo lubų nėra. Valstybės darbuotojų mokesčiai panaikinami, kam tuščiai „priskaičiuoti“ ir „atskaičiuoti“ „prirašytus“ pinigus?

Pastaba: Sunku nustatyti gerus mokesčius ir apskritai gerą ekonominę politiką, nes sunku apskaičiuoti pelną.

Girdėjau kartą AMB ir Ko sakant „saviems kairiai mąstantiems“, kad reikia remti pirmiausia tuos, kurie moka mokesčius (tai yra stambų verslą).

Ir tai kalbėjo „socialistai“...

Bet ne tik jie kalti... Visos partijos taip daro... Kam tarnauja? Juk bankai pensininkams net procentų už indėlius nemoka, kažkada taupkasė mokėdavo...

O mokestis už parduotą daiktą? Sukūrei produktą, pardavei, moki mokesčius nuo pardavimo (tai visai ne PVM reikėtų vadinti!).

Niekas nežiūri, kokia jo savikaina...

O pieno supirkimo kainos smulkiems ūkininkams mažesnės negu limonado ar net vandens?

Socializmas? Žmonės nesupranta, kad tikras socializmas nėra principas „atimti ir pasidalinti“, bet principas TIKRAS DARBAS.

- D. Tradicinės šeimos turi būti remiamos (šeima yra vyro ir moters sąjunga vaikams auginti). Skyrybų atveju, pusę laiko vaikai gyvena su vienu, pusę laiko su kitu tėvu, nors jis ir būtų neturtingas. (Problemos: apie „laisvą meilę“ ir vaikų supažindinimą su „gyvenimu“ tvirtos nuomonės neturiu.)

- E. Mažoms tautoms ne tik sudaromos galimybės išlikti, bet, jei matoma, kad jos nyksta, sudaromi jų „socialistiniai rezervatai“ (tautlendai), kur kitataučiams draudžiama apsigyventi. Tauta tampa vertybe, „Tauta“ tampa tarp-tautiniu žodžiu („TOUTA“?).
- Ė. Darbo užtenka visiems, pagrindinis darbas – kūryba, mokslas. Profesionalaus sporto ir mizgių kultūros (mizgerijos) socsektoriuje nėra. Kuriamas ir tausojamas aukšto lygio liaudies ir profesionalus menas. Mokslo žinios priklauso visiems.
- Ypatingas mokslas ir praktika yra valdymas. Atrodė, kad gerai dirbant specialistų (pavadinkime juos žinikais) ateityje reikės vis mažiau. Tačiau, išsprendus elementarias problemas, galima juos nukreipti į sudėtingų uždavinių sprendimo barus.
- Pavyzdžiui, nesiseka mokyti vaiko... Kiekvienas vaikas – brangenybių dėžutė, tik reikia rasti raktelį nuo jos.
- F. Bankai soc. sektoriuje valstybiniai, visur, net ir ne soc. sektoriuje draudžiama atimti iš žmonių žemę, turtą (per bankus ar kitaip, etc.).
- G. Smulkiesiems soc. sektoriuje garantuojama apsauga nuo valstybinio ar kitokio žlugdymo, valdymas tampa paslauga, o ne kontroliavimu ir trukdymu veikti. Savininkai savo žemėje gali daryti *ką tik nori be jokių leidimų ir projektų* (statyti, kasti kanalus į didesnius vandens telkinius, daryti vandvietes (tvenkinius, kūdras), griauti, sodinti, kirsti, auginti bet ką ir t. t.). Tai padėtų ir daugeliui lietuvių, mylinčių žemę, grįžti namo. Nestrateginiai resursai privačioje žemėje yra privatūs (smėlis, molis, žvyras, durpės etc.). Strateginės žaliavos priklauso valstybei, ne privačiam sektoriui. Savo žemėje savininkai turi turėti teisę medžioti, žvejoti etc. (dabar gali tik stambieji). Medžiotojų būreliai naikinami, valstybės

žemėje medžioti (ir žvejoti?) gali kiekvienas (už pinigus, prižiūrint valstybiniams jėgeriams).

- H. Valstybėje visi piliečiai turi turėti įrengtą priėjimą prie visų vandens telkinių ir kitų gamtinių gėrybių (keliai, uostai, pliažai ir t. t.). Jie privalo tausoti gamtą, miškus. Už niokojimą turi būti griežtai baudžiama (kaip Vokietijoje). Nežabotas grybavimas, uogavimas, riešutavimas, žvejyba ir t. t. draudžiami.
- I. Draudžiama prekiauti tokio rinkimo produktais, jie turi būti tik savai šeimai. Valstybė gina visą Gyvybę. Draudžiama prekiauti (ir turėti juos?) net ir importiniais kai kuriais gyvosios gamtos produktais (kriauklėmis, nykstančių gyvūnų dalimis, retais organizmais ir t. t.). Bet net ir retus leidžiama auginti, kaip ir neretus, siekiant juos išsaugoti, ūkiui, medicinai etc.

Kyla klausimas, ar visą gyvybę reikia saugoti? Buvo bandymų uodus, žvirblius išnaikinti. Prieita prie išvadų, kad net virusai reikalingi, be jų nesusidarytų imunitetas.

- Y. Patentai panaikinami, intelektualinė nuosavybė taip pat. Informacija (ne privati) prieinama visiems, sukuriamos paprastos programos, leidžiančios lengvai surasti bet kokią reikalingą informaciją (pavyzdžiui, straipsnį, knygą, svetimos kalbos žodį, bet ką).
- J. Išradėjams, atradėjams atlyginama premijomis ir garbe (išduodami autoriniai liudijimai nemokamai ir paprasta tvarka, publikuojamos jų idėjos), valstybėje veikia Visuotinė informacinė sistema, renkanti, sauganti ir analizuojanti informaciją bei techninius-mokslinius duomenis.
- K. Ugdymas – tautinis, ne tik pilietinis. Valstybinė kalba (taip pat rašyba) ir tarmės saugomos. Lietuvių kalbą

mokytis lengva, nėra dirbtinių sunkumų. Ji visuotinai mokoma per TV etc. Egzaminai – mokyklose, o ne „centruose“, mokytojai geriau žino savo mokinius. Mokytojus, ugdymo įstaigų vadovus tvirtina Prezidentas, kaip ir teisėjus. Nacionaliniai interesai ginami, savivaldybių savivalė ribojama, imigracija labai ribojama. Sukuriamas reimigracijos fondas.

- L. Visur – kadru, ypač vadovaujančių, rotacija. Tai padėtų įveikti „mažumų diktatą“ (R. Ozolas).
- M. Tiek privatus, tiek soc. sektorius apima visas sritis, privatus klesti ten, kur reikia kurti naują, kokybišką produkciją, ją kuria ir soc. sektorius per mokslo įstaigas etc.). Valstybė nebesiskolina, bet skolina pati.
- N. Pinigai gali būti visokie, vietiniai, laikini, energetiniai, įvairių metalų ir t. t. Žmonių taupymas turi tapti realus, speciali infliacija nevykdoma (tai labai diskutuotinas teiginys, taupyti galima ir kitaip, per akcijas?)
- O. Valstybė draudžia narkotikus, nesipelno iš tabako, alkoholio. Leidžiama visiems varyti kokybišką spiritą.
- P. Valstybė griežtai kontroliuoja produktų ir paslaugų kokybę, draudžiama nuodyti kenksmingais produktais, blogomis paslaugomis (per daug cukraus, blogųjų riebalų, per daug pramogų, žaidimų, lošimų etc.). Neturi būti ES diktato dėl vandens, atliekų ir pan. Tai sprendžia patys žmonės, valstybė, kaip seniau Italijoje, Lietuvoje, Drevernoje. Neturi būti „pažangos“ per prievartą iš viršaus.
- R. Valstybė tiria ligas, visa, kas naudinga, kas žalinga žmonėms. Sveikatos apsauga, kiek leidžia galimybės ir aukštoji, nemokama. Kiekvienas turi teisę gydytis pats.

Pastaba: kaip ir visose srityse, sveikatos apsaugoje itin svarbūs yra vadybiniai sprendimai. Tinkamai su tvarkyta registracijos sistema, leidimas žmonėms patiems nusipirkti (kartais visiems žinomų) vaistų, ligonių

konsultacija telefonu ar internetu ir taip toliau. Tai galėtų abiem pusėm sutaupyti daug laiko ir nervų.

Nereikėtų bijoti to, nes pagyvenę žmonės dažnai geriau žino savo ligas ir vaistus negu gydytojai (žinoma, ne visada. Bet nieko nereikia suaugusiems žmonėms drausti).

Esant dabartinei registravimo tvarkai, žmonės, ypač vaikai, išvažiuavę atostogų ar į svečius dažnai lieka be pagalbos, nes reikia šeimos gydytojo siuntimo ar pan.

Betvarkė medicinoje baisiau už virusą, nes net kraujo analizes pasidaryti reikia laukti kartais dvi savaites, o rimtesnių tyrimų net kelis mėnesius. Sunku patekti pas kai kurių rūšių specialistus, tuo tarpu gal kur nors gydytojas neturi pacientų... Kompiuterių laikais to neturėtų būti. Visur turi būti ir operatyvumas, ir pakankami resursai, ir tinkamas jų panaudojimas.

Kam naudinga netvarka? Kas trukdo pažangą? Bankai, eurobiurokratai ar mūsų pačių apsileidimas? O gal pelnorių biznio interesai?

Ypač skaudu, kad be psichologų, gydytojų ar teisinės-organizacinės bei kitokių specialistų pagalbos lieka vaikai, juk visi žinome, kiek problemų ir nereikalingų barjerų yra mokymo įstaigose.

- S. Valstybė nediegia ir techninės saugos dalykų per prievartą, jei tai nekelia pavojų kitiems. Gali plaukti į jūrą, jei esi vienas, ir be jūrinio išsilavinimo, be apsaugos priemonių...
- Š. Emigracija leidžiama, imigracija griežtai ribojama (ypač mažose tautose).

Lietuviai paskelbiami nykstančia tauta ir imamasi specialių priemonių jiems išsaugoti, netapti mažuma Lietuvoje.

- T. Diplomataų darbas – ne sinekūra, bet vertingos tautai informacijos ir ryšių užmezgimas ir rinkimas.
- U. Su nusikaltimais kovojama griežtai. Recidyvistai izoliuojami arba negali gyventi, kur nori. Įstatymai turi būti paprasti, pastovūs ir jų nedaug. Informacija apie žmonių privatumą, jų duomenis, jų turtą saugoma, neprieinama viešai. Valstybė nemokamai teikia su teise susijusias paslaugas piliečiams, teisėje išnyksta privačios paslaugos, (advokatai, notarai etc. – valstybės tarnautojai?). Ginklai visiems lengvai prieinami, bet privačios ginkluotos saugos struktūros draudžiamos. Kariuomenėje skatinama savanorystė. (Post)sovietiniam psichiatrų ir psichologų savivaliavimui užkertamas kelias. Šeimoms padedama prižiūrėti psichinius ligonius; pastarieji nėra visai beteisiai, turi teisę kreiptis į visas instancijas ir būti išklaudyti, apginti.

Teisė – tai dorovės diegimas per prievartą. Ateityje teisėje, kaip ir politikoje, prievartos bus vis mažiau. Politika ir teisė – ne karas. Kas meluoja ir sukčiauja, tas ne politikas ir ne teisininkas. Negeras dalykas ūkinėje teisėje – terminuotos sutartys. Verslo sandoris – ne vedybos. Teisės problema yra tai, kad (TV parodija) priimama šimtai tūkstančių įstatymų ir milijonai poįstatyminių aktų. Kodifikacija darosi neįmanoma.

O juk turėtų būti PAGRINDINIS ĮSTATYMAS.

- Ū. Valstybė gina Gamtą, Gyvybę, ruošiasi kosminėms ir kitokioms katastrofoms.
- V. Tautos kovoja už tautų išlikimą ir teisingą tarptautinę tvarką (kad visos jos turėtų lygias sąlygas kurti, dirbti, ugdytis).
- Z. Žmonija rengiasi sutikti ateivius.

Daugybę tokių „principų“ galima būtų sugalvoti. Kai kuriuos jų esu paskelbęs ankstesniuose darbuose. Tai visų žmonių darbas. Kiekvieno žmogaus nuomonė, pasiūlymas turi būti girdimi, saugomas jų prioritetas. Jei jie geri, pasiūlymai turi būti operatyviai įgyvendinami. Turintys techninę ir ūkinę reikšmę registruojami, saugomi, skelbiami. Už juos atsilyginama garbe ar kitaip. Kad pasiūlymų nebūtų per daug, už jų tyrimą reikia mokėti (nedaug), iš to gali išsilaikyti tiriančios institucijos. Valstybė padeda išradėjams nemokamai arba už nedidelį mokestį, gina jų teises.

Visko neaprepsi, viską aprepti gali tik liaudis, kuri turi tūkstančius ausų ir akių, viską mato ir vertina.

Apie valdymo sandarą nerašysiu. Demokratija? Nežinau, kuri geriausia. Net liberalas V. Gustainis rašė, kad demokratija yra ne liaudies valdžia, bet jos valdymas. „Demokratijos nelaimė yra ta, kad dauguma dažnai būna neteisi“, – iš V. Andriukaičio neišspausdinto interviu „Mažajai Lietuvai“. Kartais ir autoritarinis vadovas daug gero padaro, pavyzdžiui, A. Smetona.

Demokratija kartais net pavojinga tautų laisvei, nes galima juk „savo noru“ nubalsuoti už nelaisvę.

Net geriausia valdžia ar vadovas nusibosta žmonėms, todėl turi būti tokia sistema, kad naujos partijos žmonių atėjimas į valdžią nekeltų pavojaus dorovei, Gamtai, Tautoms.

„Įvado“ apimties planą pasiekiau. Turiu baigti. Liko daug neišsakytų minčių, nepaliestų problemų. Paskutinės mano pastabos būtų tokios:

Tautiniai patriotai istoriškai buvo krikdemai ir tautininkai. Tai buvo dešiniojo centro pakraipos. Tautcentristai turėtų būti gryname centre, eiti tiesiu keliu, sugebėti rasti kalbą su abiejų pusių partneriais (turėtų būti ir kairiųjų tautininkų pakraipa).

Šalis turėtų būti valdoma nedidele amplitude svyruojančios švytuoklės principu.

Ką daryti su antitautinėmis jėgomis? Valstybė turi surasti jėgų sutramdyti tuos, kurie su agresoriaus kokarda pasipuošę ir lenko korta prie širdies griaua lietuvių. Kovoti su tokiais reikia mokytis iš Izraelio. (Kodėl neįvesti lietuvių kortos?) Paabrėžiu, tai nereiškia, kad kitos tautos blogos, blogis, kai jos skriaudžia mažesnius.

Kartais manoma, kad daug blogio kuria masonai, žydai, bankai. Kaltinti visą tautą nėra jokio pagrindo. Tautcentristai nėra, neturi būti antisemitai. Jie mato ir mūsų tautos indėlių istorijoje, ir kitų tautų. Kartą Vilniuje žmonės stovėjo eilėje parduotuvėje ir keikė žydus, kad jie sukūrė socializmą, kad Lietuvoje nėra mėsos... Atsisuko senu chalatu apsirengusi žydė ir pasakė: mes sukūhem, mes ir sughiausim.

Tikrai didelis žydų tautos indėlis visame kame, reikia mokytis iš jų ginti savo tautą. Tik nereiškia jiems pataikauti, nesame jokia Šiaurės Jeruzalė, esame sena Lietuvos tauta ir valstybė. Pataikavimu galima sugadinti bet ką... V. Andriukaitis mėgo sakyti: pataikūnas kvailys – blogesnis už priešą.

Dar jis mėgdavo sakyti, kad Lietuvai reikia ostpolitik (ko rusas nori, tą ir daryk?), nes taip galima iš rusų visko gauti. Atrodo, ir ES taip mano? Kartą parašiau kvailą straipsnį, kad Rusijos nereiškia bijoti... Tai labai pavojinga imperija, jos bijoti reikia. O rusus ir ypač ruses mylėti, nes tai puikūs žmonės, deja, labai klausantys savo valdžios. Rytai yra Rytai.

Nenorėčiau, kad apie mane būtų parašyta: buvo ne išdavikas, tik žioplys. Vienas apvokietėjęs lietuvis, kai Lietuvą priėmė į ES sušuko: ką jie daro, juk lietuviai sugriauš Euro Sąjungą, kaip kad sugriovė SSRS!

Nesu už tai, kad ES reikia griauti, pasilikti vieniems būtų dar blogiau. Reikėtų ją reformuoti, kad tai būtų laisvų tautų sandrauga, o ne vieninga federacinė sąjunga.

Dabar ES jau valdo mus, jos teisė aukštesnė (apie tai skaitykite G. Songailos straipsnį minėtame „Nepriklausomybės sąsiuvinyje“), mes turime mažiau teisių negu „valstijos“, net žvaigždučių mums pagailėjo žydroje vėliavoje. Kartu su Lenkija, Ukraina, Baltarusija, Vengrija, Rumunija ir kitomis Vidurio Europos tautomis būtų galima pasiekti, kad vėl susigražintume laisvę. Nejau mus, visą tautą jau „nupirko“? Visos tautos turi turėti teisę būti laisvos. Tai neatimama prigimtinė teisė.

Per daug esame praradę laisvės – ir vėl „savo noru“?!

Ar „savo noru“ stojome į ES? Be to, stojome ne į tokią ES, ar ne? Aš balsavau todėl, kad bijojau galimos Rusijos agresijos ir skurdo pasekmių liaudyje. Argi tai laisvas pasirinkimas?

Teisės viršenybės atgavimo reikia siekti protingai, nes yra svarbių konstitucinių niuansų. Pirmiausia, kiekviena tarptautinė sutartis Lietuvoje turėtų galioti tik po atitinkamo nacionalinio teisės akto priėmimo, o ne automatiškai. Ir nustoti galioti, panaikinus tą aktą. Konstitucinis teismas neturėtų savivaliauti taipogi.

Pakliūti į juridines žabangas lengviau negu išsilaisvinti. AMB sakė, kad niekas nieko neduoda už dyką, Vakarai žadėjo – padėsime... jeigu gerai sumokėsite. Sumokėjome, ir Rytams, ir Vakarams, buvome beveik apiplėšti, ūkis nuvalstybintas.

Bet nežiūrėkime atgal, tik į priekį. Žvelkim kaip į pavyzdį į pažangiausias ir laisvę ginančias mažas šalis – Izraelį, Šveicariją, Daniją, Singapūrą, abi Korėjas ir kt. Kai kurios jų nebuvo ir nėra labai demokratiškos, bet gina savo tautines laisves, geras pavyzdys mums.

Netapkim daniškomis ar kieno nors kito kiaulidėmis, patys tvarkykimės kaip išmanome. Mus spaus įstatymais ir teismais iš aukščiau, mes galime atsilaikyti tik SAVO val-

džios ir savų verslininkų bei visų piliečių didžiule vienybe. Todėl nereikia pavydo, baimės.

Vienas „Jo dieviškoji kilnybė“ pasakė: „bet koks verslo sandėris yra melas ir sukčiavimas, nekalbant jau apie teisinius“. Tad pakalbėkime apie kai kuriuos „vis dar pasitaikančius“ trūkumus.

Ligos įsigali tuose organuose, kurie daugiausiai dirba, yra svarbiausi. Tą matome teisėsaugoje, o juk tai valstybės pagrindas. Pagirtini pareigūnai, kurie drįsta tai išaiškinti.

Ar mūsų Valstybė gina visas visų žmonių teises? Viskas tampa „bizniu“, už viską reikia mokėti. Pavyzdžiui, valstybė veikia efektyviai, kai vaikus nori skriausti (atimant iš jų tėvus, nepadedant jiems), neveikia, kai vaikai skriaudžiami. Nejauku, kai vaikams pripažįstamos netikros ligos ar „emocinės“ problemos be jokių rimtesnių tyrimų ir todėl vaikai atskiriami nuo bendraklasių be jokio pagrindo. Taip gauna daugiau atlyginimo mokytojai, mažiau atsakomybės lieka jiems ir tėvams, kurie vaikais nesirūpina tinkamai. Yra ir daugiau rimtų vaikų problemų (kompžaidimai etc.), kurios, anot vieno garsaus vaikų psichiatro, yra tėvų ir pedagogų, o ne vaikų problemos. Vaikai negali patys apsiginti, o valstybė tais atvejais kartais nepadeda niekam, nei tėvams, nei vaikams, dažnai apeliuojama, kad tai civilinis procesas, reikia samdyti antstolius... O ką daryti, kai niekas vaikams nepadedą?

Vienas biurokratas sakė (beje, labai geras žmogus): TIK NEPADĖK ŽMOGUI! Mėgsta jie ir kitą posakį – norėti nedraudžiama...

Ir ne eiliniai valdininkai čia kalti, bet didieji valstybės viršininkai, Seimas. Eiliniai darbuotojai ir eiliniai viršininkai nori dirbti, nori nekenkti, padėti žmonėms, bet kai kurie dideli viršininkai ir norminių aktų kūrėjai savo potvarkiais tarsi liepia kenkti, simuliuoti, trukdyti, kontroliuoti ir t. t. Kai pa-

tys kerta miškus, kai perka auksinius šaukštus, tada niekas to nemato...

Kartą didelis viršininkas, turtingas verslininkas per TV pasakė: „MES ŽINOME APIE JUS VISKĄ, kiekvieną Jūsų sandėliuką žinome, ir tai, kas ten yra, VISKĄ apmokestinsime“. Jį nubaudė Dievas, bet kiek tokių tebekenkia žmonių laisvei, jų turto saugumui...

Nėra didesnio priešo lietuviui už tokį valdininką, verslininką. Jis parodo, kad „vidutiniokas“ ar kiek stambesnis nori su valstybės PAGALBA, per mokesčius etc. ATIMTI mažesnio, silpnesnio, net vienišos močiutės, laukiančios grįžtant vaiko iš užsienio, turtą. Turtingesniams tai lengviausias būdas dar labiau praturtėti, paprasčiau, negu ką nors dirbant sukurti. Ar tai ne plėšikavimas, pasakytų VALDININKŲ REKETO ŠALIES autoriai? O gal jie sakytų priešingai, juk liberalai!

Nors yra ir doro verslo, kai kurie verslininkai irgi sukčiavo, plėšikavo... Viena dėstytoja atsiklaupusi prašė bankininko: palik nors truputį, vaikaičiams. Nepaliko... Patampė jį iki „senaties“ ir laisvas... Pinigų dievas žiaurus, kaip ir visi kiti dievai?

Keistai atrodo ir visuotinis reikalavimas duoti daugiau pinigų, jei dirbti darosi sunkiau. Gal ir karys, negavęs daugiau, neis kariauti, jei Tėvynė pašauks?

Kažkodėl neugdomi savanoriai-kūrėjai, viskas darosi samdoma arba per prievartą.

Verslininkas rašo, kad dvasia skleidžiasi daiktuose, ne gyvuose organizmuose.

Siūlo nemokėti menininkams, tegul apmoka „rinka“, tegul badauja „iš idėjos“. O taip reikia tautinio meno, tautinės ideologijos kūrėjų... Už „kitokį“, ne tautinį, meną premijos skiriamos...

Su nacmažumomis irgi ne kokie reikalai, jos labai gerbia „išvaduotojus“, bet ne mūsų partizanus; nejau niekas jų

vaikams nepaaiškino, kad mes nepamiršome jų narsių tėvų kovinių nuopelnų, bet nepamiršome ir to, kad sovietų armija ir NKVD mus išvadavusi užmiršo išeiti...

Lietuvių daug emigruoja, gera vieta nelieka tuščia, gal greit tapsime „mažuma“?

TV vis rodo „kitokias“ (išsiskyrusias, mišrias ir t. t.) šeimas. Kodėl neparodo dažniau gerų, dorų, lietuviškų, krikščioniškų šeimų? Ir ten daromas „biznelis“, o ne tautinis švietimas? Seniau lietuviai mokėjo ugdyti vaikus, dabar valstybė ne tik nepadedą, bet ir trukdo... Jaunimas gauna išsilavinimą, mauna užsienin, nors už mokslą tokiu atveju susimokėtų.

O konstitucinis teismas gal kartais per daug klauso „dvasių“, ne konstitucijos raidės. Kartą girdėjau taip kalbant teisininką... Jis svajoto įvesti Lietuvoje tvarką, pats buvo sutvarkytas. Pasitaiko ir atvejų, gal vienetinių, kai žmogus baudžiamas už gerą, ne blogą darbą. Gal taip dažnai nėra? Girdėjau kalbant ir buvusį Vadą: blogiausia, kad žmogui nėra kam pasiskųsti... (Jei pasiskundžia, tampa dar blogiau? – mano pastaba.)

Tai ne teisinės valstybės bruožas. Teisė liberalioje visuomenėje žiauriai subiuokratėjo, kraštutiniai susisiekią?

Gal tapau senu niurgzliu? Gal tautiškumo ir teisingumo nebereikia?

Kartą vaikščiojom po parką su vienu bičiuliu, jis sakė, kai mūsų kalbos nebebus, tebešvies saulė, čiulbės paukščiai. Optimistas. Gamtos garbintojas, kaip šv. Pranciškus.

Ir mes nebūkim pesimistai. Tautininkai, nenusiminkime, kol liks bent du lietuviai, vyras ir moteris, tol lietuvių dar bus čia ir dabar. O ko nėra čia ir dabar, nėra ir amžinybėje (R. Ozolas).

Neliūdėkime, būkime drąsia tauta, tikėkime, tikėkimės, nugali kartais dovydai, ne galijotai.

Ko tikisi iš mūsų kiti? Izraelio premjeras vizito metu pasakė, kad jie tikisi iš Baltijos šalių bendradarbiavimo inovacijų srityje. Tas pats rašoma ir Fredriko Haereno knygoje „The developing world“. Mus mato, vertina.

Deja, išradimai gali būti panaudoti ir karo tikslams. O šiuolaikinis karas gali būti ir biologinis, ir meteorologinis, ir net geologinis. Gal tie karai jau vyksta? – taip neseniai kalbėjo vienas Lietuvos gydytojas, filosofas, išradėjas. Vienas žmogus neseniai norėjo padovanoti savo idėją Europai už dyką. Nesuprato jo ES... Juk ten viskas už pinigą.

Senovinė politika buvo – karais ar dauginimusi plėsti savo teritorijas, pavergti tautas. Nejau ji tęsiasi, tik kitomis priemonėmis? Tik kitokiomis tapę Amerika, Rusija, ES gali užkirsti tam kelią. Pradėti reikėtų nuo demografijos, paverčiant ją demologija.

Juk ne kiekis, bet KOKYBĖ svarbu.

Žmonijos ir tautų ateitis neaiški, gyvybė ir mažos tautos nyksta neįtikėtinais greit. Žmoniškumas nyksta be jokio karo... Kas galime, išlikime Žmonėmis, kaip kad tryliktas apaštalas A. Šveiceris... Padėkime Gyvybei, gelbėkime žmones nuo skausmo ir nuo jų pačių godumo. Galėtume parodyti didžiosioms galybėms gerą pavyzdį. Deja, mūsų liko nedaug, o jaunimas, atrodo, nebenori veiklos laisvės, tik pinigų ir žaidimų.

Liko daug neaptartų temų.

Rašytojai ir politikai turi suprasti, kad politikoje idėjų nepakanka, turi būti brandūs socialiniai sluoksniai. Pagrindiniai, masiniai yra smulkieji savininkai (šviesus protas irgi yra turtas) ir individualiai dirbantys, vidutiniai savininkai ir vidutiniai verslininkai, valstybės darbuotojai. Didieji verslininkai – negausi grupė, jie neturi savo socialinės atramos, tad stengiasi sukurti dirbtinį sluoksnį – *basic income* gaunančius

valstybės išlaikytinius, kitokius vargetas ir deklasuotą bei korumpuotą elementą, dirbtinės kultūros žmones (prostitucija, sportininkai „gladiatoriai“, parsiūduojantys žurnalistai ir daugelis kitų „išsidirbinėtojų“ ir playmanų).

Bet, kai reikia ginti tautos interesus, visi vieningai turi būti už teisę į tautos laisvę (deja, lemtingą akimirką nesusivienijo).

Visi turi būti už mokslą ir inovatyvią visuomenę, ką žadėjo G. Nausėda (kodėl nevykdo to?). Visi už lietuvių raidynę, Lietuvos teritorijos vienovę, už lietuvių kalbos įtvirtinimą. Ir jokių autonomijų, kaip Prancūzijoje (girdėjau, ne tiksliai žinau).

G. Nausėda kažkam nepabučiavo rankos, tapo negearas, taip Lietuvoje neturi būti. Lietuviai turi gerbti savo vadovus, taip ir Biblijoje parašyta, vadovai turi tarnauti tautai, gerbti kiekvieną žmogų.

Būti tautininku – nereiškia „užsiciklinti“, domėtis reikia viskuo, pasaulis toks gražus. Gyvename nuostabioje Tėvyneje tarp gražių moterų ir protingų vyrų.

Ypač daug reikia nuveikti kultūros, ugdymo, medicinos, technikos naujovių srityse, būti dariais ir girėnais, aisčiais ir simonaitėmis. Būtina išugdyti moteris tautines patriotes.

Pažinojau vieną tokią, siuvėją „panelę Bronę“, ji prižiūrėjo savanorių kapus Panevėžyje, pasisakydavo prieš rusizmo ir komunizmo idėjas, gali būti, kad už tai ją ir sunaikino (jos mirtis mįslinga). Pavojinga būti lietuve.

Bet labai garbinga, kilnu, suteikia gyvenimui prasmę, tikslą, norą gyventi, dirbti, kovoti. Nežiūrėkime į Lietuvą abejingai, kaip daktarai į mirštantį ligonį.

Liberalus tautcentrizmas, didžiojo kapitalo interesų gynimas, manyčiau, nėra perspektyvus. Nors, paradoksalu,

lietuviai kartais balsuoja ir už oligarchų partijas ir už pačius oligarchus. Žinoma, gali būti ir nuoširdžiai tautinių oligarchų, bet jie netipiški. Labai turtingi ir skurdžiai panašūs tuo, kad neturi Tėvynės arba turi daug tėvynių.

Mūsų laikmečio bruožas yra tai, kad tarptautinė politika yra svarbesnė negu vienos tautos. Rusijos politikas lietuviška pavarde pasakė: Rusijos nevaldys „bezrodnyje kosmopolity“. Įdomu, ar jis juos valdo dabar, ar jį valdo? Rusija pavojinga šalis, yra ir daugiau tokių. Kas bus, kai karą laimės Viena tauta, o juk tai įmanoma... To niekas nežino, bet imperijose visada nykdavo tautos.

Prieš tokį istorijos scenarijų turėtų kovoti ES, o ne stengtis pati tapti įvairiaspalvių „europiečių“ Imperija... Tikras europietis – tik tas, kuris yra už tautų ir žmonių laisvę.

Tačiau vien šūkais ir gerais norais nieko gero visuomenėje neįmanoma pasiekti.

Bendraudant žmonėms ir tautoms iškyla rimčiausi etiniai ir politiniai klausimai.

Kai kurie aukština dorovę politikoje, net neigia mokslą, tikrovę, genETIKĄ. Juk teigiama, kad Visi lygūs prieš Dievą, kad visus reikia mylėti. Tik gyvenime viskas kitaip (juk mes ne dievai), vieni klesti, savųjų palaikomi, kiti slopinami, išnaudojami, nes savus patys skriaudžia. Teisingai pasakė vienas žydų kilmės rusas, kad kiekviena valstybė turi ginti savo interesus.

Už teisę gyventi reikia pakovoti, ne vien kitiems tarnauti. Lietuva du šimtus metų gynė Europą nuo klajoklių, 200 metų Europa puolė mus, grobė mūsų vaikus, bruko savo tikėjimą, žudė, naikino. Vardan meilės, lygybės, tikėjimo.

Kokia čia lygybė, kai vienu milijardai, kurie greitai suvalgys net visus vabalus, kitų – tik nykstančios saujelės.

Greit visos Europos tautos taps mažos...

Mažos tautos turi organizuotis, bet ne tam, kad sukurtų naują imperiją, o kad gintų visus mažuosius, naikinamus, nutautinamus. Vienas žydas kvietė Izraelį didelį dėmesį skirti Vidurio Europai. Mes turėtume suprasti žydų padėtį.

Panašių mažų tautų regionų yra tik Vakarų Afrikoje, Pietryčių Azijoje.

Tai gal nebereikia globalinių tarptautinių organizacijų? Gal ir be jų žinome, kas yra Neringa, Donelaitis? Jos, pagal savotišką Pete Early biografinį romaną „Draugas Ž.“, yra tik niekšų ir šnipų lizdai?

Minėtoje knygoje daug dėmesio skiriama moralei. Tik įdomu, kad joje „doras“ (pasirodo, kad rimtų valstybių spec. tarnybų centrai stebi, ar jų darbuotojai nėra ištvirkę) šnipas išduoda savo šalį, nes ją valdo niekšai ir vagys. Ir nueina dirbti šaliai, kuri geriau rūpinasi savaisiais, ir net tampa jos piliečiu.

Nejaugi dėl panašių dalykų daugelis jaunų, energingų lietuvių „balsuoja kojomis“? Nejaug jau nebegalime „gyventi geriau“? Kodėl mūsų vadovai sako, kad „teiselių“ nebereikia, kad „mus giria už tai, kad mūsų miestai kosmopolitiniai“? Dalina visiems lengva ranka mūsų pilietybę...

Kiekvienas žmogus suvokia, kas yra bloga ir kas yra gera, gal net neblogiau negu autoritetingi Centrai. Įgyvendinti geras idėjas galima tik drauge, bet ta draugystė neturi virsti „vyresniųjų brolių“ globa „jaunesniems“. O kosmopolitizmas, internacionalizmas – nėra tinkama Gėrio ideologija, nes tai yra tik prekė eksportui, jos tiekėjai patys ja netiki, tai jaukas naivuoliams, pasiūlymas ateiti „apšviesti“, „išvaduoti“, tą lietuvių tauta gerai patyrė. Mokykimės ne vien iš „geradarių“.

Popiežius Pranciškus Vilniuje jaunimą kvietė mokytis ne iš knygų, bet, pirmiausia, iš savų senolių...

Be tautų teisių, nebus ir tikrų žmonių teisių, nes „Centrai“ toli, o dažnai ir korumpuoti... Gal pirma susitvarkykime savo kieme. Neturime resursų? Rimčiausias ekonominis klausimas.

Geras mokslas ir gera tarptautinė politika gali padėti. Dirbti vidutiniškai europiečiui – pražūtis.

Kiekvienas vadybininkas žino, kad, kuriant firmą, svarbu Vizija, Misija, Filosofija.

Mūsų vizija – teisė į laisvę visoms tautoms, misija – pradėti ją įgyvendinti savo šalyje, filosofija – Gyvenimas. Žibintas turi šviesti, be aktyvaus ne tik šviesuomenės, bet ir „paprastų žmonių“ dalyvavimo (tarp)tautiniame darbe nieko nebūna.

Kur turi žiūrėti mūsų vyčiai? Į Vilnių. O Vilniaus Vytis? Į Karaliaus miestą.

Gal jis taps kada nors Europos Sostine...

Svencelė
2020-08-19

Post scriptum: gal per daug paprastai, „populistiškai“ parašiau? Albinas Stankus, Lietuvos filosofas, matematikas, biofizikas, profesorius medicinos mokslų daktaras pasakė: „Populizmo labai stinga.“

Iš tikrųjų, ar tai blogas žodis? Juk jis reiškia žmones, liaudį, tautas.

Avanti, popolo!

Jonas Gediminas Siaurukas

MES VISKĄ APIE
JUS ŽINOME

2020 08 24. Apimtis 5 apsk. sp. l.
Užs. Nr. 2358. Tiražas 500 egz.
Išleido ir spausdino UAB „Utenos Indra“
Maironio g. 12, LT-28143 Utena
www.indra.lt